

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2.—
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi/prejeman mesečno . . 1.—70
Sobotna izdaja:
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Is. serati:
 Enostolna petivrstna (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna osmerna, zabvala, osmerna itd.:
 enostolna petivrstna po 2) vin.
Poslano:
 enostolna petivrstna po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za

venski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Cesar Franc Jožef I. svojim zve- stim narodom.

Dunaj, 5. februarja. (Kor. urad.) Nje-
 govo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je
 najmilostnejše izdalo sledeče Najvišje la-
 snoročno pismo:

Ljubi grof Stürgkh!

Ozirajoč se na polletno dobo, v kateri
 stojimo v po sovražnih namenih naših na-
 sprotnikov nam vsiljenem boju, se spomi-
 njam s hvalečnim srcem razveseljive po-
 žrtvovalnosti, ki so jo dokazali Moji zvesti
 narodi v tem težavnem času.

Preveti z dostojnim, resnim zaupa-
 njem so pokazali, da so popolnoma kos
 velikim zahtevam sedanjega časa, iznova
 so sijajno dokazali svoje stare izkazane
 državljanske čednosti, ker so s plemenito
 radovoljnostjo poslali pod zastave svoje si-
 nove, res so se modro prilagodili potreb-
 ščinam vojne dobe in ker požrtvovalno
 skrbje za žrtve vojske.

Ta dobrodejna izkušnja ojačuje Moje
 prepričanje, ki je v zaupanju na junaške
 čine zopet slavno preizkušene vrlosti Moje
 obrambne sile trdno utemeljeno.

Pod vodstvom Moje vlade, ki se v
 stremljenju, da se vse moči postavijo v
 službo nam vsem skupnega smotra, prej ko
 slej vjema z Mojo ogrsko vladjo, bo prebi-
 valstvo tudi nadalje s premoženjem in s
 krvjo trdno stalo na strani ljubljene do-
 movine. Prepričan sem, da boste po kon-
 čani vojski, katere težka bremena ste z ve-
 seljem odločili, da jih prenašate do kon-
 ca, v s pomočjo Vsemogočnega pribore-
 nam miru poplačani za vse težave, trplje-
 nja in nevarnosti zvesto in vztrajno izvo-
 jevanega boja.

Naročam Vam, da to z izrazom Mo-
 jega najpogostejšega priznanja in Moje za-
 hvale naznanite prebivalstvu.

Dunaj, 4. februarja 1915.

Franc Jožef I. r.

Stürgkh I. r.

Knezoškofa ljubljanskega delo za moralnost.

Pamfletski in pornografični letak zad-
 njih dni je bil najgrši dosedanjih napadov
 na ljubljanskega knezoškofa. Odkod je iz-
 šel, je vsem znano. To je delo moči teme
 in znamenje, kaj se pripravlja. Napad je
 moral topot priti iz zasede. Čudno je, da
 so mogli dotičniki v sedanjem resnem času
 to stvar tako nemoteno razširiti. Še bolj

neumevno pa je naslednje. Pravijo, da so
 tudi dobri ljudje nasledili. Ljudje božji! Ali
 ste mogli biti le za hip tako udarjeni s
 slepoto, da ste le en trenutek mogli ver-
 jeti, da bi pošten človek, da bi odlična
 oseba, da bi visok cerkveni dostojanstve-
 nik, knezoškof ljubljanski mogel javno
 učiti prosto spolno občevanje, nenravnost?
 To, pravimo, je nerazumljivo.

Odkar je knezoškof dr. Anton Bona-
 ventura Jeglič zasedel škofovski prestol
 ljubljanske vladikovine, se osredotočuje
 njegov trud in volja, njegovo intenzivno
 delo na povzdigi ljudstva. V zgojite
 veren in čist rod, to je, lapidarno
 povedano, program njegovega škofovskega
 delovanja. Kaj je knezoškof dr. Jeglič v
 tem zmislu započel, kaj delal in kaj do-
 segel, bodi v naslednjih vrsticah v orien-
 tiranju vseh dobro mislečih ljudi nakratko
 navedeno.

Vzemimo njegove pastirske liste, iz-
 med katerih so nekateri klasične vredno-
 sti. Najbrže ne bomo našli niti enega, v
 katerem ne bi z vso vnamo apostolskega
 zvanja priporočal skrb za moralnost ljud-
 stva, opominjal in svaril pred nevarnostmi
 moralnega omadeževanja, pred nenravn-
 nostjo, ki se po besedah velikega papeža
 Leona XIII. vali kot smradljiva reka iz
 mest in hoče poplaviti dežele. Kako po-
 gosto prosi in roti, naj se ne daje pohujša-
 nje mladini, ki je cvet in nada naroda.
 Kako svari mladino, naj beži pred zapelje-
 vanjem.

Isto opažamo v dušnopastirskih na-
 vodilih, ki jih daje knezoškof svoji duhov-
 ščini. Predpisi prve in druge škofijske
 sinode ljubljanske govore na mnogih me-
 stih o vsestranski skrbi, ki naj jo imajo
 duhovniki za pravno vzgojo ljudstva.

Knezoškof ljubljanski deluje z ne-
 utrudljivo vztrajnostjo, da se zatro ali vsaj
 omeje pogostne zunanje nevarnosti, ki
 prete npravno čistemu življenju. Naj ome-
 nimo le popivanja, plesne razvade, večer-
 no in nočno skupno delo, nočno čuvanje
 pri mrličih na deželi itd., vse globoko
 ukoreninjene razvade, ki za moralnost,
 zlasti mladine, ne donajajo nič dobrega,
 pač pa so bili in so še pogostni vzroki
 žalosti in sramote v družinah.

Spomnimo se dalje, s kako energijo
 zahteva knezoškof, da se povsod izpelje
 dekret papeža Pija X. z dne 8. avgusta
 1910 o zgodnjem prvem sv. obhajilu otrok.
 Izkušnja par let se je obnesla. Jasno se že
 kažejo dobri sadovi na otrocih, mnogo
 večja nedolžnost, mnogo večje navdušenje
 za zadeve svete Cerkve in vere. In to
 sega v rodbine. Znanje so nam rodbine, ki
 se ne morejo imenovati posebno vnete v
 verskem oziru, kjer pa so bili starši veseli
 zgodnjega prvega sv. obhajila otrok, ker

so postali otroci boljši, bolj ubogljivi in
 marljivi, kar se še bolj pozna, ako imajo
 otroci priliko večkrat prejemati svete
 zakramente.

Ker je namen večine ljudi, da ustano-
 ve rodbino, se knezoškof ljubljanski trudi,
 daje navodila in opomine za pravno ume-
 vanje zakona in povzdigo krščanske dru-
 žine. Že začetek zakona bodi v strahu
 božjem. Mladenec in dekle neomadeževana
 v sveti zakon. Zakon bodi sveta zveza,
 izgine naj nizkotno pojmovanje, zloraba
 zakona. Tudi v tem pogledu so pastirski
 listi in dušnopastirska navodila knezoškofa
 polna potrebnih naukov in koristnih opo-
 minov.

Poglejmo dalje knezoškofovo osebno
 delovanje med ljudstvom. Kdor je imel
 kdaj priliko videti škofa na kanoničnih
 vizitacijah, kako z vnamo in srčno iskren-
 nostjo govori o lepoti pravne neomadeže-
 vanosti, kako opozarja na nevarnosti in
 opominja, bo spoznal, kako velika ljube-
 zen plamti v srcu knezoškofa do pravne
 čistosti in kako velika je očetovska skrb
 za ljudstvo, da bi ostalo in postalo na duši
 in telesu zdravo. Ali ko ob istih prilikah
 govori o pripravi za sklenitev zakona, o
 ljubezni ženina in neveste v luči krščanske
 morale, kako prepričevalne so njegove
 besede! Trud knezoškofa v spovednici,
 kjer presedi pogosto polovico dneva in
 več, pozno v noč do skrajnega izmučenja,
 je sicer odmaknjen človeškemu razsoje-
 vanju, le omenimo naj tudi to delo, da
 tudi s te strani opozorimo na skrb knezo-
 škofa za moralno presojanje posameznika.

Še eno važno poglavje. Knezoškof
 ljubljanski pospešuje vse organizacije,
 cerkvene in izvenccerkvene, ki merijo na
 pravno vzgojo ljudstva na temelju kato-
 liške vere. V prvi vrsti so to Marijine kon-
 gregacije, zlasti za mladenice in dekleta.
 Skoro je ni župnije v ljubljanski škofiji,
 kjer bi se ne bila ustanovila pod vladjo
 knezoškofa dr. Jegliča Marijina kongrega-
 cija. Kdor pozna namen in zgodovino Ma-
 rijinih kongregacij, bo vedel, koliko moč
 imajo. Marijine kongregacije naj bi bile
 elitne čete katoličanov. Kjer tega ideala
 radi človeške slabosti niso dosegle, so vsaj
 pravno poživile župnijo. Nekatere župnije
 so se pa kar naravnost prerodile. Zato je
 umevno, da knezoškof s toliko ljubeznijo
 skrbi za vredno in dobro vodstvo v Ma-
 rijinih družbah.

Izdaten pripomoček za pravno vzgojo
 ljudstva vidi knezoškof ljubljanski v iz-
 vsem za mladenice. Tu naj se navajajo
 mladeniči sistematično h kreposti, odva-
 jajo pa slabih navad, ki so v nečast mla-
 dini. Naj se vzgajajo k pokorščini, trezno-
 sti, čistosti, delavnosti, nudi naj se jim
 primeren pouk in zdravo razveseljevanje.

Iztrgajo pa naj se pohajkovanju, popivanju
 in vsej nemoralnosti, ki je s tem v zvezi.
 Z velikim veseljem je nadalje pozdravil
 knezoškof ustanovitev telovadnih društev.
 Kako mu je pri srcu naš »Orel«, ki naj bi
 pomagal vzgajati verne, značajne in ne-
 omadeževane mladeniče, je že neštetokrat
 dokazal. Če se kje v društvi pokaže kaka
 napaka ali pomanjkljivost ali pravna ne-
 varnost, tedaj knezoškof takoj opominja in
 svari.

Vse to delovanje knezoškofa in njegov
 boj zoper umazanost sta rodila že obilo
 lepih sadov za moralno povzdigo v škofiji.
 Zato je umljivo nasprotovanje onih, ki ne
 priznavajo veljave krščanski morali.

K sklepu naj še nekaj omenimo. Go-
 spod knezoškof je mnenja, da je treba pri
 vzgoji za pravno neomadeževanost tudi
 jasnega pouka, da poučenost varuje pred
 padcem. Zato je zastavil pero in spisal po
 drugi škofijski sinodi par vzgojnih knjižic.
 Naj omenimo le dve: »Mladenice« in
 »Dekletom«. Za resno misleče ljudi ni v
 teh knjižicah, kakor je samoposebi umev-
 no, nič spodtakljivega tudi v onih poglav-
 jih ne, ki govore o seksualnih zadevah.
 Seveda je pa nevarnost in nesreča velika,
 če tako stvar popadejo v neizrazni hudob-
 nosti ljudje, in teh je mnogo, ki sicer pro-
 vodilni, ki jih daje knezoškof svoje duhov-
 glašajo načelo »čistim je vse čisto«, v
 resnici pa imajo take lastnosti, da vse, kar
 dahnejo, je smrad, kar izgovore, nedostoj-
 nost, kar primejo, umažejo, in s komur
 občejuje, tega okužijo. Iz takega strupe-
 nega ozračja so izšli doslej vsi napadi, v
 kolikor smešijo in blatijo delo knezoškofa
 za moralno povzdigo ljudstva. Taki na-
 padi bodo še prihajali. Zelo žalostna pred-
 pravica gotovih ljudi v našem narodu,
 kajti drugod bi bila taka zloba komaj
 mogoča.

Ošabni tilnik pa se ne ukloni...

Vojna pobožnost Marijinih družb
 ljubljanskih na svečnico je prav dobro
 uspela. Cerkev sv. Jakoba je bila nabi-
 to polna. Pred pridigo je zapela cela
 cerkev dve kitici in po pridigi zopet dve
 kitici znane pesmi »Ti, o Marija...!«
 ki je po svoji vsebini prav primerna za
 sedanji vojni čas: Mi smo grešili, Te
 razžalili, vendar se usmili...

Škofijski voditelj Marijinih družb
 je v svojem govoru obžalovaje po-
 udarjal, da ni videti, da bi ta strašna
 vojska ljudem posebno k srcu šla in
 kaj prida sadu rodila. Vsak pameten
 človek ve, da ni res, da smo mi duhov-
 niki vojske krivi — ta trditev je pre-
 neumna; toda če je vojska že morala

LISTEK.

Iz vojne.

Junaški naši fantje love Ruse.

Dragonec Jože Lah (od 5. polka) iz
 Komende piše z bojnege polja z dne 25. ja-
 nuarja 1915: Hvala Bogu, še sem zdrav in
 vesel tukaj na bojnem polju. Kar nas je
 zdravih santov, smo sploh veseli, zapoje-
 mo in zavriskamo še bolj kakor Vi doma.
 Jaz sem se že tako privadil, da se mi prav
 nič hudo ne zdi. Seveda vedno ni tako. Ka-
 dar frče svinčenke okoli glave, tistikrat se
 nam pač ne ljubi peti, ampak smo tiho ka-
 kor mačka, ki čaka na miš. Pretečeni me-
 sec dne 17. smo bili na patroli. Bilo nas je
 8 in smo vjeli 56 Rusov, jaz sam sem jih 15
 in telefonski aparat. Upam, da jih bomo še.

Pojoč v boj in pojoč iz boja.

Rihard Drolle, dragonec 5. dragon-
 skega polka, kiše svojima sestrama v
 Ljubljani dne 12. januarja:

Dragi sestri! Vajino pismo z dne 6.
 januarja sem z veseljem prejel. Tudi
 jaz sem Vama v zadnjem času večkrat
 pisal — sta li prejeli moja pisma? —
 Včeraj na večer smo prišli vsi izmučeni
 in sneženi s patrolje. Kaj se zmisli La-
 ščan (korporal)? Vzame harmoniko,

drugi trompeto in že smo imeli godbo.
 Laščan je rekel: »Danes smo utekli
 smrti, bodimo veseli!« In vsi so zapeli:

»Ko na polju rožce razcveto,
 fantje iz vojske dam gredo...«

Čeravno trpimo, smo vseeno vedno
 dobre volje in veselo pojemo, ko gremo
 v boj in ko gremo iz njega. Srčen po-
 zdrav! Rihard.

V bosenskih šumah na straži. Trije sveti večeri. Kapelica iz hoi. Okoli ognjev.

Zadnjič smo sporočili majhen odlomek
 iz pisma četovodje-črnovojnika M. D.,
 kako so preživeli sveti večer in sveti dan;
 pozneje je poslal širše pismo, iz katerega
 bi to-le utegnili zanimati. Piše bratu v
 Ljubljano: »...Tudi na Silvestrov večer
 in pred sv. tremi kralji me je zadelo, da
 sem stražil v gozdu, obakrat na istem
 kraju. Pet mož nas je bilo. Zakurili smo
 ogenj in se greli. Misli so nam seveda uha-
 jale na dom, k družinam, ženam, otroči-
 čem. Slonel sem na borovcu in premišlje-
 val o vas, ki ste zbrani doma okrog jaslic.
 Res, daleč proč smo od vas, daleč od ljudi,
 v samoti, ali ljubi Bog nas ni zapustil: pri-
 šel nas je sam Jezus obiskat v našo samoto,
 ko smo imeli enkrat sv. mašo v gozdu.
 Pod nadzorstvom narednika g. Medena
 (doma z Rakeka) smo naredili kapelico iz
 vej in hoi, kakršno smo pač vedeli in znali.

Maševal nam je naš vojaški g. duhovnik,
 doma od Gorice, pa ne vem, kako se piše.
 Ne morem ti popisati, kako miilo nam je
 bilo vsem, ko smo sredi take gošče in
 pušče bili navzoči pri sv. maši! Ker smo
 po kompanijah ločeni, je bila enkrat ena,
 drugič druga itd. ondi pri sv. maši. — Pa
 tudi drugače je naše življenje tukaj zani-
 mivo. Ko bi nas videl ponoči, pri kakšnih
 petih ognjih sedimo, pipe v ustih in vsak
 vé toliko povedati, kaj je čez dan videl in
 izkusil, kako se je bojeval, kako je v jar-
 kih ležal, kako je časih trda šla za skor-
 jico hleba itd. Sila uči moliti, pa tudi dru-
 gi umetnosti. Zdjaj zna skoraj vsak pri
 kompaniji žganjce skuhati, samo če imamo
 moko. Hej, kako nam gredo v slast! Kako
 sem pred kratkim enemu tovarišu, L. Š.,
 ki je zdaj na Kranjskem v bolnišnici, živ-
 ljenje rešil, ti povem, ko se vidi. Srčno
 pozdravljeni vsi! M. D., 7./27. črnovoj. polk.

Tudi Rusi poznajo tretji vojni zbor kot »železni zbor«.

I. M. iz Sv. Lovrenca na Dravskem
 polju, od 87. pešpolka, piše s severnega
 bojišča: Med našimi ujetniki so bili
 tudi ruski častniki. Eden nas je vpra-
 šal, kakšen kor smo. Ko smo mu pove-
 dali, je rekel: »To je tretji kor, ampak
 »železni« kor! Zato me tem bolj žalo-
 sti, če nekateri nerazodni ljudje za-
 bavlajo čez Slovence. Nedavno sem

slišal, ko je rojen Slovenec zabavljal
 čez Slovence! Naš gospod stotnik mu
 je odvrnil: »Jaz pa mislim, da so Slo-
 venci najsrčnejši, in moral je utihniti.
 To je res žalostno, da se še najde do-
 sti takih ljudi, in mislim sem si: Jakec,
 ko bi ti to rekel v poštenu gostilni, ne bi
 pet srečno odnesel. Še ruski častniki so
 se izjavili: to je »železni« kor, ki je sko-
 raj ves slovenski.

Padel ko je pisal svojim staršem pismo.

Iz Sentvida na Dolenjskem nam pi-
 šejo: Padel je na severnem bojišču Pe-
 pe Grabnar iz Pljuske. Služil je kot re-
 zervist pri 20. lovskem bataljonu. Rav-
 no je hotel pisati svojim staršem in že
 je napisal naslov in v pismu: Dragi mi
 vsi skupaj!, ko mu je sovražna krogla
 pretrgala nit življenja. Pismo so dobili
 starši z uradnim obvestilom, da je
 Pepe Grabnar padel junaške smrti
 ravno, ko je pisal pismo. Bil je zgled
 mladeniča in gospodarja. Naj v miru
 počiva!

Vera daje vojakom pogum.

Vojak A. Marin, doma iz Bosnice
 v ptujskem okraju, piše pred odhodom
 na bojišče svojim staršem: Z veseljem
 in navdušenjem grem na vojsko. Vera
 v Boga me krepa, da se prav nič ne
 bojim smrtonosnih krogel. Dragi starši,

biti, bi si želeli vendar nekaj sadu za versko življenje. A človek je silno lahkomiselna stvar; dokler ne čuti na svoji koži šibe, si nič ne stori iz nje, četudi milijoni ječe pod njenimi udarci. Kaj opažamo? Ali se je vsled vojske kaj izpremenilo v našem mestu? To, da vidimo polno vojakov po cestah; drugih izprememb ni videti mnogo. Pač! Pobožne duše s čudovito vstrajnostjo molijo v večernih urah po cerkvah ves čas, odkar se je začela vojska, do danes — toda tisti, ki prej niso zakramentov prejemali, jih tudi zdaj ne; in tistih, ki prej niso hodili v cerkev, tudi zdaj ni videti, razen kakega posameznika, ki ima svojca v vojski. In sicer? Nad draginjo pač ljudje tožijo, to je pa tudi vse; da bi si pa zaradi tega hoteli kaj pritrpati, tega ni videti. Naj stradaljo vojaki, ki morajo — nam ni treba! Želja po veseljaštvu ljudi tudi v tem resnem času ni zapustila. Sicer letošnji predpust nimamo onih brezkončnih plesov, plesnih venčkov, predpustnih zabav in maskarad. Ampak to je deloma le zasluga policije, ki takih reči ne dovoli.

Neumna nečimernost se ni vsled vojske in nastale bede prav nič umaknila. Kakor bi praznovali po celi domovini najveselejši praznik se gibljejo in razkazujejo v svoji smešni samodopadljivosti nečimrne figure po cestah — vsem v dokaz, da nimajo prav nič smisla in čuta za bedo, žalost, kri in smrt milijonov... Priča, da je naša moderna kultura samo vnanja politura, da je na zunaj sicer bliščeča, znotraj pa strašno puhla!... Pred par leti, ko je bila vojska na Balkanu, so poročali časniki, da v Belgradu ni videti po cestah nobene razkošnosti, vse dame da se zaradi splošne narodne žalosti nosijo zelo preprosto. Ne bom hvallil Srbov; toda če je to res, potem so vsaj v tej točki pokazale Belgrajke veliko manire več, kakor pa zapadna Evropa. Po vsem svetu, pri omikancih in neomikancih, je navada, da se z veselimi veselimo, z žalostnimi pa žalujemo, toda tega najpriprostejšega takta moderno-kulturni svet ne pozna. Naj milijoni trpi v umirajo — da je le meni dobro!... — Tudi nečistost v času vojske ni nič odnehala. Nasprotno! Iz pisma g. Cegnarja, objavljenega v »Slovencu«, izvemo, da Venera — čudna boginja, čudna svetnica! — uganja svoje neumnosti, svoje orgije nedaleč zadaj za bojno črto... Strahota! Smrti v obraz gledati — in se ne strahiti Boga izzivati! — Tudi sovražnost se v času vojske ni nič podela. Človek bi pričakoval, da zdaj, ko je tam zunaj vojska, bo vsaj med nami mir. Kaj šel! Če je mir — hvala Bogu! — po časnikih, pa nekateri toliko bolj potihem šuntajo, lažejo, ščujejo in rujejo. Dokaz: laži zoper denarne zavode; najgorostnejši dokaz pa oni umazani popir, ki so ga — ker ga tiskati ne bi smeli — ravno minole dni s peklensko slastjo in strastjo prepisovali drug od drugega ter ga širili in podtikali škofu. Človek bi zdvojlil nad človeštvom, ko gleda tako brezdano hudoobjo in predrznost v takem žalostnem času...

Ali niso morda vse take prikazni tudi kaj krive, da se vojska nikamor ne premakne in ni videti še nikjer nikakega konca?

Pa ljudje so bili vedno taki. Ob Noetovem času se je godilo tako in po-

tem ponavljalo mnogokrat, kakor nam povse sveto pišmo. Tudi sv. Avguštin je tožil o svojem času v svoji spokorni molitvi:

Kazen za grehe čutimo, grešiti pa ne nehamo.

Pod tvojimi udarci je strta naša slabost, hudobja naša pa ne jenja.

Duša naša se topi v žalosti, oša bni tilnik pa se ne ukloni.

Ko udariš, vpijemo, da prizanesi; ko prizanesi, te znova dražimo, da udari...

Ce je vse tako, kaj sledi iz tega za tisoče, ki se štejejo ali vsaj žele biti prijatelji božji? To, da za dostujejo po svoji najboljši moči Bogu za vse te bogopozabljenice, slepce in zakrknjenice, ki jih tudi vojska ne vzdrami in ne gane. Zadostujejo z molitvijo, miloščino in pokoro. Miloščino — pa ne s tem, da nosite vojakom vina in žganja, ruma in konjaka, kar jim več škoduje kot koristi — ampak z nedolžnimi okrepčili in predvsem s prepotrebno gorko obleko, katero prav pridno izdelujte! — Pokoro pa s preprostostjo v jedi, skromnostjo v obleki in vdanim prenašanjem onih križev, ki nam jih je vojska naprtila...

To darujmo Bogu v spravo in ključimo k njemu s svetim Avguštinom:

Glej, Gospod, mi priznavamo svojo krivdo; vemo, da, če ne odpustiš, bomo po pravici poginili.

Podeli torej, vsemogočni Oče, brez našega zaslužjenja, česar te prosimo. Usliši nas in reši nas ne zavoljo nas, ampak zavoljo svojega Sina...

Procesija, ki se je nato razvila, je bila, čeprav so šli po štirje vstrij, tako dolga, da so zadnji šli šele iz cerkve, ko so se prvi že vračali vanjo. Nekateri hiše so okna razsvetlile. Tudi moških ni bilo malo. Opazilo pa se je zopet, da so se nekateri, ki smo jih tudi drugokrat pogrešali, tudi to pot odlikovali s svojo odsotnostjo, ki so vpisani v kongregaciji, javno pa — se je sramujejo. O takih se lahko reče: »Niso iz semena onih mož, po katerih je došlo Izraelu zveličanje.« Za to je treba drugačnih junakov...

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO

Naše prodiranje v Bukovini. — Nadaljnji 4000 Rusov ujetih.

Dunaj, 5. februarja. Uradno se razglša: Na Poljskem in v zahodni Galiciji je položaj neizpremenjen.

Napadi, katere Rusi na posameznih točkah vsak dan ponavljajo, se ponesrečijo z najtežjimi izgubami za sovražnika. V gozdnatem gorovju naši napadi napredujejo.

Ruska ofenziva v Bukovini je dospela do srede januarja v gornjo dolino Moldave. Nadaljnje prodiranje tu zastavljenih močnejših sovražnih sil čez Karpate so ustavile naše postojanke pri Jakobenu in Kirlibabi. V večdnevni napadih je poskušal sovražnik dne 20. januarja zlomiti odpor čet, ki so branile glavne prehode. Ker so se vsi poskusi, naskočiti naše postojanke na višinah, izjalovili in so nekateri naših čet same prešle v ofenzivo in 22. januarja iztrgale sovražniku Kirlibabo, so se Rusi naslednje dni s svojimi glavnimi silami umaknili v smeri proti Kimpulungo in Moldavi, kjer so se ustavili. Zad-

Sovražnik je pobit in strt in zmagovita na tla domača se avstrijska vojska vrača.

Do tega trenutka je najbrže še daleč, a dotle:

Le puško v dlan in meč ob stran, napočil je krvavi dan.

V boj zoper največjega sovražnika Avstrije! Vse za vero, dom, cesarja!

Pozdrav in srečno novo leto vsem članom izobraževalnega društva!

Mornar s »Zenta«.

Slovenec Metod... je pisal svojim staršem naslednje pismo:

Po preteku treh mesecev Vam zopet pišem. Vem, da ste bili v strahu zaradi mene, ker niste vedeli, kje da sem; a jaz sem v tem času mnogo preživel. Sedaj sem brez skrbi v dobrih rokah; ni Vam treba prav nič skrbeti zame. Zdrav sem, hvala Bogu. Kako se je »Zenta« potopila, Vam drugič opišem, samo to vedite, da sem v 6. urah preplaval 8 km med padanjem granat strašnega artiljerijskega ognja, ki je trajal neprestano 40 minut. Dovolj o tem za danes. Kako je doma? Ste-li vsi zdravi in doma? Delajte na polju, kar morete, da se kaj pridela, ker ta vojna bo dolgo trajala. Ostanite zdravi in z Bogom!

Naslov: Budva—Sv. Štefan. »Uliarska zadruga«, Črnagora.

nje dni so se pa pričeli novi boji. Naše čete, ki so morale premagati velike trenske in vremenske težkoče, so vdrle v dolino Moldave, vrgle tam se nahajajočega sovražnika nazaj in vzele Izvor, kraj Moldavo in Breazo.

Število v karpatskih bojih ujetih Rusov se je zvišalo za nadaljnjih 4000 mož.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Odbiti ruski napadi. — Nemci ujeli od 1. februarja nad 6000 Rusov.

Berolin, 5. februarja. Veliki glavni stan: Na vzhodnopruski meji so bili ponovljeni napadi Rusov južno od reke Memel odbiti. Pravtako so se ponesrečili ruski napadi proti naši na novo izvojevani postojanki vzhodno od Bolimowa. Število tam ujetih sovražnikov znaša od 1. februarja v celoti 26 častnikov in približno 6000 mož. Najvišje armadno vodstvo.

RUSKA POROČILA O POLOŽAJU NA VZHODU.

Kodanj, 5. februarja. »Nowoje Wremja« piše: O umikanju zaveznikov kljub hrabrim činom ruskih čet ni govora, nasprotno neprestano ojačenja, ki jih dobivajo Nemci, ovirajo ruske operacije. Četudi se je nemška ofenziva v splošnem zlomila ob silnem ruskem zidu, se je vendar Nemcem na poti proti Varšavi posrečilo na nekaterih točkah predreti ruske črte.

»Golos Moskwy« piše: Rusko prodiranje pri Mlavi je ustavila nemška premoč. Zato bo tu najbrže nastopil kratek odmor. Prodiranje v Bukovini je imelo le namen, da tam veže močne avstrijske čete, da se razbremenijo ruske sile na Poljskem in v Galiciji. Ta cilj se je dosegel, zato lahko Rusi Bukovino zopet zapuste.

OSVOJITEV HUMINA.

Nemci so po dolgotrajnih, trdovratnih bojih zavzeli Humin, kakor smo že pred dnevi poročali. Danes smo o tem prejeli naslednje podrobnosti. Koncem decembra so vrgle nemške čete Ruse čez Rawko in prekoračile reko. Dne 3. januarja so zavzeli Nemci glavni kraj med Rawko in Suho, mestece Borzymow. Vzhodno od tega mesta so pa Rusi takoj zasedli novo postojanko, ki se je nadaljevala južno čez Humin. Tu se je razvil trdopoln boj strelskih jarkov, ki je trajal več tednov. Šele prejšnji teden so Nemci vzeli glavno rusko postojanko pri Borzymowu in nato pa Humin, drugo središče ruske obrambne črte. Humin leži 2 in pol km južno od Borzymowa in prav toliko zahodno od Suhe.

RUSKO ARMADNO POVELJE.

Berolin, 5. februarja. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: V roke nemškega armadnega vodstva je dospelo naslednje armadno povelje ruskega vrhovnega poveljnika: »Rowa, 6.-19. Oktober 1914. Varšava. Vrhovni poveljnik je opazil, da so v minoli vojni dobili nekateri zbori in divizije izgubili zelo veliko topov in strojnih pušk, o čemer višina izgub ni bila vedno v pravem razmerju z bojnimi položajem. Njegova carska Visokost je zato zapovedala, da se poveljniki četnih oddelkov opozorijo na to, da je potrebno, da se vojni material malo bolj varuje, ker je nadomestitev težavna in ker je skrajno neljubo, da se naši sovražniki bogate s popuščeni našimi topovi in strojnimi puškami. Obenem je Njegova carska Visokost ukazala, da se kaznujejo vsi poveljniki, ki ne pazijo dovolj na topove in strojne puške. Poveljnik druge armade general konjenice Scheidemann.

IZ PRZEMYSŁA.

Budimpešta, 4. februarja. Vojni poročevalec Franc Molnar poroča: Iz Przemysla stalno dohajajoča poročila izvajajo, da omejujejo Rusi zdaj svoje delovanje le na stražno službo in ne podvzemajo več napadov. Položaj je tako ugoden, da ni potrebno vsak dan pošiljati brzojavnih poročil, če ne bi bivalo v Avstro-Ogrski mnogo tisoč rodbin, ki jim je zdaj Przemysl važnejši, kakor vse drugo.

IZ PRZEMYSŁSKEGA VOJNEGA LISTA.

Krakov, 5. februarja. V semkaj dospeli številki przemyslske »Feldzeitung«, ki izhaja v nemškem, mažarskem in poljskem jeziku, je objavljeno pismo ujetega ruskega vojaka Stanislava Pavlovski iz volhinskega polka št. 326, ki ga je med obleganjem pisal svoji družini, a ni imel več časa, da bi ga odposlal. Pismo slove med drugim: »Przemysl je največja trdnjava na svetu. Ker so sosedne vasi požgane, moramo taboriti v strelskih jarkih, v gozdovih ali pa na odprtem polju. Iz trdnjave neprestano streljajo na nas in topove imajo tako strašne, kakor jih svet še ni videl. Če taka krogla eksplo-

dira, napravi tako veliko luknjo, da bi se mogla cela naša hiša skriti v njej. V trdnjavi poveljuje orozen poveljnik, katerega še nihče ni premagal. Govori se, da je zvezan s samim vragom, toda jaz raje verjamem, da ga varujejo dobri angeli, ker je v mestu veliko cerkva in se v eni izmed njih nahaja ravno taka čudodelna Mati božja kakor v Čenstohovi. Trije škofi ondi neprestano opravljajo molitve. Kakor Švedi niso mogli osvojiti Čenstohove, tako tudi mi ne bomo mogli osvojiti Przemysla, kajti Mati božja štiti s svojim plaščem to trdnjavo. Greh je tudi tak kraj napasti.«

RUSI ZAPUSTILI TARNOW.

Budimpešta, 5. februarja. »Az Est« poroča iz vojnega stana: Ob Nidi se bije velik topniški boj. Tarnow so Rusi vsled obstreljevanja iz najtežjih avstrijskih topov zapustili, v rokah imajo le še višine za mestom. Ob Dunajcu in Biali se opaža večja delavnost. Središče sedanjih bojev je ob Dukli, kjer so Rusi koncentrirali veliko množino čet in tako poizkušajo pritiskati na Duklo, kakor tudi na sosednje prelaze. Cilj Rusov je brezdvomno paralizirati našo uspešno ofenzivo v Karpatih. Boji v Karpatih so izredno težavni vsled velikega snega.

IZ BEREKA SO SE MORALI RUSI UMAKNITI.

Budimpešta, 5. februarja. »Az Est« poroča: Med tem ko so naše čete na črti Toronya okoli Zakle pobile Ruse, so korakale naše čete na sosednji bereški črti uspešno naprej in so ravnokar dospole do gališke meje, med tem ko so se spopadle z Rusi pri Halmamez in Volocni. Na fronti je prodiral prvi Kossaczky pešpolk, ki je napravil podnevi tri in ponoči en bajonetni napad v daljavi 70 korakov. Nato so se Rusi umaknili in nam pustili 180 ujetnikov. Ujetniki pravijo, da bi radi videli Kossaczkyja, ki se ga strašno boje.

RUSI ZAŽGALI VAS RUDKI.

Krakov. »Kurjer Codzienni« poroča, da so ruske čete vas Rudko ob Dunajcu, predno so jo zapustile, na vseh straneh zažgale. Hiše so popolnoma pogorele in tudi mnogo prebivalcev je postalo žrtev tega požara.

× × ×

SLOVANSKI DAN V MOSKVI.

Berolinski listi poročajo iz Moskve: Dne 24. januarja je bila Moskva sređišče ruskoslovanskega sveta. Pod pretezo, da se bo nabiral denar in živila za bedno Srbijo in Črnogoro, so se zbornale skupaj deputacije vseh slovanskih narodov, ki so šle z zastavami in z demonstrativnimi napisi v slavnostnem sprevodu na kremlski grič. Posrečilo se je celo dobiti poljsko zastopstvo v osebi nekega drugačije čisto neznanega gospoda Karpinskega, kakor tudi zastopstvo Ukrajincev. Da, celo doslej neznan narodnost šlezijcev je bila zastopana. Na zastavah so bili med drugim napisi: »Križ na Ajo Sofijo!« »V Carigrad!« »Slovani zahtevajo, da vladaj Rusija ob Adriji!« Izraz teh čustev in idej je bil tudi venec, ki so ga položili na grob generala Skobeleva. Na grobu Aleksandra III. je imel Gučkov patriotičen govor. Srbski poslanik, ki je prihlet iz Petrograda, je v svojem govoru izvajal, da srbsko ljudstvo nima besed, s katerimi bi Rusiji izrazilo svojo neizmerno hvaležnost. Zvečer se je vršil slovanski banke. Med drugim se je sprejela resolucija, ki izraža nado, da sedanja vojna ne bo prinesla samo popolnega propada Nemčije, marveč ji bo sledil tudi trajen, trden mir. Rusija pa naj izide iz te vojne teritorialno povečana. — Na drugem mestu je imel knez Evgen Trubecok predavanje, v katerem je govoril o potrebi duševnega preporoda Rusije, katerega posledica bi bila osvojitve Carigrada. Kot predigra k tem vseslovanskim slavnostim je nedavno v »Novem Vremenu« izšel članek slovatega publicista Menčikova, v katerem med drugim izjava: »Želeti bi bilo, da bi Rusija že končno enkrat premagala svoj odpor proti vojnemu plenu in zavzela meje, ki so za njen obstanek nujno potrebne. Če si pokličemo v spomin, da je že knez Vladimir smatral Karpate za svojo lastnino in je Oleg zasidil svoj štiti na carigradska vrata, potem moramo vprašati, kakšne so današnje osvojitve? Ali se sme osvoboditev propadajočega armenskega naroda, edinega v turškem suženstvu zdihujočega krščanskega naroda, smatrati za osvojitve? Mogoče je pač, da pri osvoboditvi Rdeče Rusinske Poljske in Armenije ne bomo morali premočno ceremonielno postopati s krivo etnografično črto. V politiki in v privatnem življenju je prisilna razlastitev dovoljena, če gre za višje državne koristi. Dardanele kot pas turske zemlje so nam popolnoma odveč, nasprotno pa kot dostop našega imperija do brezlednega oceana absolutno potrebne in neobhodne.«

× × ×

RUSIJA SE NADALJE OBOROŽUJE.

Kodanj, 5. februarja. V Rusiji se pripravlja nadaljnje dobave obuval za vo-

jaštvo. Posamezni okraji so si dobavo razdelili tako n. pr.: Twer 150.000 do 200.000 parov čevljev, Vladimir 25.000 do 30.000 parov, Nižji Nowgorod 50.000 do 70.000 parov v petih mesecih.

ZELEZNICA DO BELEGA MORJA.

Kodanj, 5. februarja. Car je potrdil odlok ministrskega sveta, da se takoj dovoli 17 in pol milijona rubljev za takojšnje zidavo železnice iz Petrosavodska do zaliva Sorozkaia ob Belem morju.

NOVI VARŠAVSKI GUBERNATOR.

Krakov, 5. februarja. Glasom iz Varšave semkaj dospelih vesti je bil namesto bivšega generalnega gubernatorja v Varšavi, barona Korffa, ki je bil, kakor znano, na neki vožnji z avtomobilom vjet, imenovan za varšavskega gubernatorja knez Engaliczew, ki je že nastopil svoje mesto.

DRŽAVNO NADZORSTVO NAD INOZEMSKIMI TVRDKAMI V RUSIJI.

Curih, 5. februarja. Zasebni poročevalac »Neue Züricher Zeitung« javlja iz Petrograda: V smislu izvršilnih določb finančnega ministra k določbam o podjetjih, katerih lastniki so podaniki sovražnih držav, se pri vseh v sovražnih državah ustanovljenih podjetjih in pri onih tvrdkah, katerih lastniki so podaniki sovražnih držav, nastavi nadzorovalni uradniki, ki bodo imeli dalekosežna pooblastila, da bodo obrat ter dohodke in izdatke teh obratov najstrožje nadzorovali. — Isti list izve od svojega zasebnega poročevalca, da je kitajska vlada sklenila, da podpravi vse železne rudnike, v kolikor nimajo dotičnih koncesij inozemci ali v kolikor se ne dela z inozemskim kapitalom.

REVOLUCIONAR BURZEW PREGNAN V SIBIRIJO.

Berlin, 5. februarja. Ruski revolucionar Burzew, ki se je prostovoljno vrnil v Rusijo, je pregnan v Sibirijo.

× × ×

KONFERENCA

RUSKEGA FINANČNEGA MINISTRA Z ANGLEŠKIM ZAKLADNIM KANCLERJEM V PARIZU.

Milan, 5. februarja. Iz Pariza se poroča: Ruski finančni minister Barck in angleški zakladni kancelar Lloyd George sta 1. februarja dospela semkaj. Imela sta že več posvetovanj s francoskim finančnim ministrom in drugimi osebnostmi. Kakor se sedaj za gotovo vé, je svrha njunega potovanja najetje posojila v višini 15 milijard frankov, katerega bi bile deležne vse tri zavezne države v enakih delih.

× × ×

PROFESOR MASARYK ZOPET NAJDEN.

Bern, 5. februarja. Rimski dopisnik moskovskega lista »Ruskoje Slowo« Amfiteatrow, brzojavljaja, da je avstrijski državni poslanec prof. Masaryk, katerega so ruski dopisniki že davno proglasili za »ustreljenega«, zdrav došel v Rim in se nastanil v istem hotelu, kjer biva Amfiteatrow. Profesor Masaryk je izjavil, da ni bilo nobenega vzroka za njegovo usmrtenje in da tudi ni bilo v Prahi nobenih nemirov, o katerih so pisali ruski in angleški časopisi.

× × ×

KOLIKO POTREBUJE ZAPADNA GALICIJA ZA POLJEDELSTVO.

Krakov, 5. februarja. »Czas« posnema po časopisu »Poljska«, da potrebuje zapadna Galicija za obnovo poljedelstva gospodarstva v 31 po vojni prizadetih okrajih najmanj 250 milijonov kron, s katerimi bi se poskrbelo za opravo pomladnih del na polju in nabavila potrebna živina.

Zima v vojski.

Poročevalec »Neue Freie Presse« Roda Roda je obiskal naše čete v Karpatih. Med drugim piše o svojih vtisih: V zavutih dolinah Karpatov leži zdaj sneg poldrug meter visoko. Pehota potrebuje, dve, tri, pet ur, artiljerija več dni, da prehodi tisoč korakov. Topove, tudi težke havbice, se nahajajo med njimi, spravljajo s težavnim, več dni trajajočim nevarnim delom na gorske vrhove: lafete razdero in jih privežejo na sani, cevi vlečejo z vrmi konji in ljudje; veliko, veliko ubogih konj leži smrtno utrujenih in zmrznjenih v grapah. Topovi so nam tam gori ustvarili premoč; nasproti njim morejo postaviti Rusi le nekaj gorskih topov.

Ruski pešec zavida našega zaradi več koristnih stvari, v več kakor enem oziru je pa Rus boljše opremljen kakor so naši. Predvsem obuvala. Mužiki nosijo velike, mehke škornje, čez te pa še obrambne škornje iz klobučevine. Naše čizme so pri lepem vremenu primerne in praktične, a pozimi jih premočita sneg in mokrota; nad volnenimi nogavicami zavezani ovirajo krvni tok. Podmaršal pl. Krautwald je ukazal

razrezati pokrivala, da si z njimi ob hudem mrazu ovije črevlje, da mu ne zmrznejo noge. »Varstvo proti mrazu« je rekel podmaršal, »je naša glavna skrb; a prej se je moral neki moj podpoveljnik po osmih dneh vrniti iz bojne črte; polzmrznjen se je odpeljal domov.«

Nič manj ne trpe Rusi; njih debela suknja ne velja veliko, ker se ne priklopi telesu tako, kakor naša. Ujetniki dohajajo v takem stanju, da vzbujajo usmiljenje, kljub svojim črnim, sivim in belim kučmam se tresejo vsled mraza in so ozebljeni. Rusi svoje strelce hitro izmenjavajo; pošiljajo jih nazaj v rezervo in pošiljajo nove, ali vsaj izpočite, umite in odpočite vojake v prvo vrsto. Da morejo rezerve odpočiti, naslonijo svoje postojanke vedno na vasi. Tudi zdaj v gorah nastopajo tako.

Rusi imajo ravno take male Line-mannove lopatice kakor naša pehota. V trdno zmrznjeni zemlji jim olajšajo kopanje močnih sapirskih oddelki z dolgodrognimi lopatami. Tudi naše tehnične čete grade ponoči in podnevi zasilna bivališča. Naši delovni oddelki čistijo vsak dan z lopatami in s svojimi plugi ceste in železniške tire.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Na celi črti artiljerijski boji.

Berlin, 5. februarja. Veliki glavni stan: Na celi fronti so se vršili le artiljerijski boji. Osamljen francoski napad na naše postojanke severozahodno od Perthesa je ostal brez uspeha.

Najvišje armadno vodstvo.

Poročilo francoskega generalnega štaba.

Genf, 4. februarja. Včerajšnje popoldansko poročilo francoskega generalnega štaba slove: Severno od Lysa se nič ne poroča. Med krajem Lys in Oise, v ozemlju Noulettes, zahodno od Lensa, so prisilile naše baterije, da je moral umolkneti nemški ogenj iz pušk. Nemci so izpustili na reki Acre zažigalne čolne po reki pri Avelny, ki leži severno od Alberta. Udržali smo jih, še predno so razpočile eksplozivne snovi. Naša artiljerija je dosegla izvrstne uspehe v dolini Aisne. Prodirali smo z lahkoto, ujeli smo ujetnike in smo odbili protinapad zahodno od višine 200 pri Perthesu. V Argonnih so izvedli sinoči okoli 6. ure drugi napad pri Bagatelle. Bil je ravno tako odbit kakor ob 1. uri popoldne izvedeni napad. Na bojni črti od Maase do Vogez je mirno. V Alzaciji smo se utrdili na pridobljenem ozemlju južno od sela Ammerts. Zvečer ob 11. uri se je izdalo sledeče uradno poročilo: Nič drugega se ne poroča, kakor da so se v Champagne odbili trije nemški napadi. Napadalo se je zahodno od Perthesa, severno od Les Milles-Hurlusa in severno od Massigesa. V Argonnih so v Bagatelle Nemci zopet napadli, napad so odbile naše čete ponoči na 3. februarja.

Gromenje topov ob flandrijskem pomorju. Rotterdam. »N. Rott. Courr.« poroča iz Sluisa: Dne 3. t. m. so po večdnevem odmoru jutraj zopet pričeli ob flandrijskem obrežju grometi težki topovi.

Bombardiranje belgijske obali.

»Nieuwe Rotterdamsche Courant« poroča iz Sluisa, da je nekaj zaveznih ladij ostro bombardiralo nemške postojanke na belgijski obali pri Westendu.

Obstreljevanje Soissona.

Genf. Pariški listi poročajo, da strelja nemška artiljerija zdaj na ozemlje Ville-neue-Saint-Germain. Kotel, kjer dobavljajo vodo Soissonu, je zelo poškodovan. Ko so liki toča padale krogle, so pričeli delavci popravljati vodovod. V Soissonu je ostalo le nekaj sto prebivalcev.

Nemški aviatiki petkrat obstreljevali Dünkirchen.

Kodanj, 5. februarja. (Kor. urad.) »National Tidende« poroča iz Kalundborga: Kapitan norveškega parnika »Diana«, ki se je vrnil iz Dünkirchna nazaj, poroča, da so v Dünkirchnu zelo nervozni. V 12 dneh, ko je bila zasidrana »Diana« v pristanišču, so Dünkirchen petkrat obstreljevali letalci. Boulogne upravljajo popolnoma Angleži, ki so si uredili svojo pošto in angleško cenzuro; mesto je velika bolnišnica. Od srede januarja dohajajo veliki angleški transportni parniki.

Sovražnik metal bombe v Mühlheim.

Mühlheim (Badensko), 5. februarja. (Kor. ur.) Ob pol 4. uri popoldne je metal neki sovražnikov letalec v Mühlheim bombe. Dve bombi sta padli na mehko poljsko zemljo kakih 100 metrov od garnizijske bolnišnice. Škode nista povzročili.

Odstavljeni francoski general.

Genf, 5. februarja. Iz Besancona poročajo, da je general Bonneau odstavljen od poveljstva. Nahaja se v zaporu v Besan-

conu, vendar je vest, da bi Bonneau prišel vsled poraza pri Mühlhausenu pred vojno sodišče, prezgodnja.

Nove Kitchenerjeve armade.

»Giornale d'Italia« poroča iz Londona: Šest Kitchenerjevih armad je pripravljenih za odhod. Najprej odrieta dve armadi s 300.000 možmi, drugih 100.000 je že odšlo.

Angleži nameravajo postaviti armado treh milijonov mož.

London, 5. februarja. (Kor. ur.) Reuter poroča: Danes se je objavil vojni proračun, ki proračunava potrebščine za armado 3 milijonov mož v združenih kraljevstvih in v kolonijah izvzemši indijskih čet.

× × ×

Papeževa molitev za mir na Francoskem zopet dovoljena.

Pariz, 5. februarja. Vsed posredovanja kardinala in pariškega nadškofa Amette se je papeževi molitvi za mir pozneje dodalo pojasnilo, nakar se je dovolilo, da se sme brati po cerkvah. V tem pojasnilu za mir, za katerega smejo po mnenju vlade francoski katoličani moliti, označuje kot mir, ki naj bo po zmagovitem koncu vojske delo pravičnosti.

Zaplenjena last Nemcev in Avstrijcev na Francoskem.

Berlin, 5. februarja. »Berliner Tageblatt« poroča iz Basela: »Journal« ceni vrednost premoženja, ki so je zaplenili Nemcem, Avstrijcem in Ogrm, samo v Parizu nad 1000 milijonov frankov. V blagajni vojvode Villeroy, ki je nemški podanik in ki je stanoval v Rue Jean Goujon, so našli vsoto 25 milijonov frankov, ki so jo zaplenili.

Draginja na Angleškem.

London, 5. februarja. Glasilo londonske delavske stranke »Daily Citizen« naznanja, da se bodo dne 13. februarja v 44 mestih vršili shodi proti draginji.

London, 3. februarja. Prihodnjo nedeljo se povišajo cene mleku v Londonu za pol penija za kvart. Tudi cene moki se povišajo.

× × ×

Japonski instrukcijski častniki došli v Marseille.

Genf, 5. februarja. (Kor. ur.) Listi poročajo: V Marseille je došlo 118 japonskih instrukcijskih častnikov. Del je določen Angliji, ostale pridele francoskim težkim topovom.

Z juga.

ZBIRANJE AVSTRO-OGRSKIH ČET OB RUMUNSKI MEJI.

»Münchner Neueste Nachrichten« javljajo: »Temps« poroča iz Peterburga, da je rumunska vlada vprašala avstrijskega poslanika v Bukareštu, zakaj Avstrija koncentrira svoje čete ob rumunski meji. Poslanik je odgovoril, da se to godi vsled tega, da se zadrži rusko prodiranje v Bukovini.

ZADRŽANJE RUMUNIJE.

Berlin, 4. februarja. »Berliner Tageblatt« poroča iz Carigrada: Dopisnik »Turana« v Sofiji poizve v Bukareštu: Vlada namerava predložiti zbornici zakonski načrt, ki jo pooblasti, da sme proglasiti oblegovalno stanje v celi Rumuniji.

Genf, 4. februarja. »Eclair« poroča: V Parizu je neugodno vplivalo, ker je Rumunija odgodila na nedoločen čas mobilizacijo rumunskih rezerv, dasi je bil že določen dan mobilizacije.

RUMUNIJA IN NEMCIJA.

Berlin, 6. februarja. (Kor. ur.) Wolff poroča: Kakor se poroča iz Bukarešta, trdi »Adeverul«, Nemčija naj bi bila od Bolgarije zahtevala, naj podpiše pogodbo, s katero se zaveže, da napade Rumunijo, če bi otvorila sovražnosti proti Avstro-Ogrski. Bolgarija je to zahtevo Nemčije brezpogojno odklonila. Objava »Adeverula« je izmišljena v vseh podrobnostih.

× × ×

SRBIJA SE Približuje BOLGARIJI.

Sofija, 4. februarja. »Dnevnik« poroča: Srbska vlada ni mogla izposlovati pomoči od Rumunije in ne od Grške. Zda se je obrnila na bolgarsko vlado z vprašanjem, pod kakimi pogoji bi pomagala Bolgariji Srbiji.

ANGLEŠKI PREMOG ZA SRBIJO.

Solon, 6. februarja. Angleška je izkrčala 6000 ton premoga za Srbijo.

SRBIJA IN ADRIJA.

Budimpešta, 4. februarja. Tukajšnji listi poročajo, da so nameravale vpasti srbske čete v Albanijo, da zasedejo neko ozemlje ob morju. Zasebna poročila iz vladnih krogov zanikavajo to poročilo in beležijo, da bi pač rada Srbija svoje ambicije do morja po invaziji v Albanijo izvedla, a da je že Italija izrazila diplomatskim putem svoj veto proti vsem takim načrtom.

BOLGARIJA POZVALA POD OROŽJE REZERVNE ČASTNIKE.

Berlin, 4. februarja. »Berliner Tageblatt« poroča iz Carigrada: Dopisnik »Turanda« v Sofiji poroča: Pod orožje so vpoklicani vsi rezervni častniki, da hitro izurijo rekrute, osobito iz novo osvojenih pokrajin.

Draginja v Ameriki.

Frankobrod, 4. februarja. »Frankfurter Zeitung« poroča iz New-Yorka: Ker so cene kruhu zelo poskočile, želi ameriškansko časopisje, naj se prepove izvoz žita.

PREDSEDNIK ZDRUŽENIH DRŽAV O SVETOVNI PRESKRBI Z ŽIVILI.

London, 5. februarja. (Kor. ur.) Reuter poroča 4. februarja iz Washingtona: Predsednik Wilson je razpravljal v nekem govoru pred trgovinskimi zbornicami Združenih držav obširno o izpremembi postav protitrustom, po kateri naj bi se dovolilo eksporterjem, da se smejo združiti glede na izvoz za ustanovitve skupnih zastopstev v inozemstvu. Vodilni trgovski krogi to zahtevajo, da se pospeši trgovina. Predsednik Wilson je izvajal nadalje, da bo na svetu kmalu zavladalo pomanjkanje živil. Amerika je dolžna, da preskrbi svet z živili. Potrebno je zato, da pomnoži Amerika svoja polja in da pomnoži pridelovanje žita.

Turčija v vojski.

NOV NAPAD NA DARDANELE?

Sofija, 5. februarja. Tu se trdi, da pravljajo zvezne pomorske sile nov napad na Dardanele in da obstreljujejo štiri utrdbe.

PRI ODRINU RAZSTRELJENI ŽELEZNISKI MOST.

Rotterdam, 5. februarja. Razstreljen je bil železniški most, ki vodi čez reko Marico. Storilec niso izsledili.

RUSKO POROČILO O BOJIH NA KAVKAZU.

Petrograd, 5. februarja. Generalni štab kavkaške armade poroča: Na fronti se niso vršili nobeni pomembni boji.

BOJI V KAVKAZU.

Angleška poročila trdijo, da so se Turki po velikih izgubah umaknili proti Tabrisu, katerega so tudi Rusi zasedli zadnje dni prejšnjega meseca. Bajje so Rusi zaplenili tudi turško zastavo »Svete vojske«. Nadalje poročajo, da je vojaško sodišče obsodilo zbornega poveljnika Gholip-pašo na smrt. — V okolici Sarakamiša so bajje Rusi ujeli turškega divizionerja z obilnim mostvom in plenom.

SENUSSI ZASEDLI OAZO SIWA.

Rim, 5. februarja. (Kor. urad.) Poročilo lista »Seccolo« iz Kaira, da so pregnale močne čete Senussov angleške uradnike iz Siwasa, pristavlja »Messagero«: Angleško-egiptovske policijske čete so se združile s Senussi, kakor tudi obrežne straže. Britske oblasti dogodka dozda niso uradno potrdile.

Genf, 5. februarja. K osvojitvi velike egiptovske oaze po Senussih se poroča, da so se ti najprej pojavili v številu 3000 mož. Sedaj neprestano prihajajo močna ojačenja. Skupno število razpoložljivih senusskih čet cenijo na 200.000 mož.

RUSKE IN ANGLEŠKE OBLJUBE PERZIJI.

Carigrad, 4. februarja. (Kor. urad.) Tukajšnji perzijski list »Haver« poroča iz Teherana: Rusija in Anglija si prizadevata na vse mogoče načine, da pregovorita Perzijo, naj bi ostala nevtralna. Bajje sta obljubili, da hočeta spoštovati notranjo svobodo Perzije in da ne ugovarjata ustanovitvi velike šiitske države. Perzija se na obljube ne ozira. Rusi so šli tako daleč, da so zažugali zasedi deželi Chilan in Mazandaran. Perzija je odgovorila, da če bi bila v nevarnosti perzijska mesta ali pristanišča, bi morala napovedati vojsko.

Draginski izgredi v Italiji.

Rim, 5. februarja. V Apuliji, nadalje v Sassari in v Parmi so radi podraženege kruha izbruhnili novi nemiri, ki so jih pa potlačili. V Sassari in v drugih sardinskih mestih so določili najvišje cene. V Florenci je po kardinalu nadškofu imenovani pomožni odbor s sredstvi hitro uvedene zbirke otvoril več prodajal, kjer dobé revnejši sloji kruh lahko za 40 centesimov kilogram. Turinska »Stampa« opozarja nujno vlado, naj po zgledu Nemčije prepove vsak drugačen kakor bojni kruh.

Sassari, 5. februarja. V Porto Torres so nastali radi draginje živil veliki nemiri. Mnogobrojna množica je korakala pred mestno hišo, kjer je neki mestni uradnik opozarjal množico, naj se mirno zadrži, a opomin je ostal brezuspešen. Množica je pobila vsa okna mestne hiše, korakala je

nato na tekališče, kjer je vlomila trgovine in pobila vsa okna zasebnih hiš. Velik orožniški oddelek ni mogel končati nemirov; nastopiti je moral kavalerijski eskadron, ki je razginal z golim orožjem množico. Na obeh straneh je bilo ranjenih več oseb. Med izgredi je ustrelil na množico iz nekega okna neki 12letni deček in je ranil dve osebi. Dečka in več drugih oseb so zaprli. Iz Sassarija so odposlali pehoto in kavalerijo v pobunjene kraje.

Burska vsaja.

Pretoria, 4. februarja. Reuter poroča: Pri Karamasu so se udali štirje častniki in 100 Burov, ki tvorijo del armade polkovnika Maritza. Nadalje se je udal Kemp s 500 možmi.

Amsterdam, 5. februarja. V ponedeljek izdano londonsko poročilo o nekem boju s polkovnikom Maritzom izvaja: Maritzu se je posrečilo, da je ob mejah prese- netil tabor vladnih čet in da je iznova oja- čen provzročil nove nemire.

Ljubljanske novice.

lj Prosimo slovenskih in hrvatskih knjig za ranjence! Kdor bi imel za sloven- ske in hrvatske ranjence po avstro-ogrskih bolnišnicah kaj leposlovnih knjig (izvzemši knjig »Družbe sv. Mohorja«, katerih imamo dovolj), naj jih blagohotno pošlje v ured- ništvo »Slovenca«, in sicer dopolne med 10. in 12. uro.

lj Prosvetno društvo za Trnovo in Krakovo vabi na zabavni večer, ki se vrši jutri v nedeljo v prostorih g. Frölich. Na sporedu je predavanje g. profesorja Sara- bona, potem zanimivo predavanje umetni- ka-čarovnika in slednjič tombola s samimi doma porabnimi dobroti. Začetek ob sed- mih zvečer, vstopnina pa je 30 vin. Prire- ditev je za pokritje stroškov, ki jih je dru- štvo imelo pri nabavi tople obleke našim vojakom. Vsi uljudno vabljeni!

lj Odlikovan Ljubljčan. Nadporoč- nik domobranskega polka št. 10 g. Aloj- zij Večaja, ki je na južnem ruskem bo- jišču poveljeval domobranski bataljon, je dobil Najvišjo pohvalo v priznanje za hra- bro obnašanje pred sovražnikom, kolajno s krono na belordecem traku (signum lau- dis). Odlikovanec je sin tukajšnjega obče- spoštovanega tovarnarja g. Alojzija Večaja.

lj Cene slanine drugod in pri nas. V Zagrebu je določeno, da se sme prodajati slanina najdebelejše vrste — debela 4 do 5 prstov — po 3 K kilogram. Na Reki se prodaja kilogram po 2 K 60 vin., pri nas v Ljubljani pa po 3 K 50 vin. in še dražje.

lj Posnemanja vredno. Neki tukajšnji ugledni trgovec je dobil pred kratkim po- nudbo, da bi poslal cel vagon živil, ki se jih v Ljubljani precej težko in po visoki ceni dobi. Ponudba je bila za navedenega trgovca zelo ugodna in bi bil lahko zaslužil lepe kronice, ako bi bil sklenil kupčijo. Pa je ostal poštenjak. Rajši je resigniral na lep dobiček in blago pridržal doma, češ, če in kadar pride sila, bode blago poprodal polagoma domačemu prebival- stvu, katero mu bode za ta čin gotovo ostalo hvaležno. Ta pameten in previden čin je pač vreden posnemanja.

lj 40 letnico poroke praznujeta jutri v nedeljo g. Karol Goršič, čevljar- ski mojster Hradskega vas št. 82 in njegova soproga Marija roj. Müller.

lj Prodaja fižola. Stranke, ki so na- ročile fižol madaljon, se obveščajo, da se bode začel prodajati v ponedeljek od 8. do 12. ure dopolne in od 2. do 5. ure po- poldne. Tudi stranke, ki žele še nakupiti fižola ribničana in madaljon, naj se tudi zgledajo v navedenem času. Fižol se dobiva in kupuje na mestnem magistratu, vhod srednja hiša na dvorišče, tretja vrata levo, v aprovizacijski prodajalni.

Angleška križarica „Lyon“ potopljena?

Rotterdam, 6. sebruarja. Angleška oklopna križarica »Lyon«, ki je bila v po- morski bitki težko poškodovana in ki so jo druge ladje vlekly v pristanišče, se je v višini Škotske najbrže potopila.

Zmede na Portugalskem.

Lizbona, 6. februarja. Portugalski mor- nariški častniki so se priklopili struji, ki zahteva nevtraliteto.

Nemiri na Irskem.

Dublin, 6. februarja. Vsled lokalnih nemirov so upostavljena vojna sodišča.

Dnevne novice.

— Pozor! Dne 9. t. m. ustavimo »Slo- venca« vsem onim naročnikom, ki smo jim zadnje dni že drugič poslali položnice, pa jih še do danes niso porabili v poravnano naročnine. Kdor tedaj želi nemoteno dalje prejemati list, naj nemudoma odpošlje po- trebno nakazilo.

+ Mir božji. Na jutrajšnji Gospodov dan bo vsa Evropa molila javno pred Gospodom na kolenih za mir tej razburjeni in nesrečni zemlji. Vikar Jezusa Kristusa in pastir njegovih jih je poklical po šestih mesecih krvavega prelivanja krvi in solza, da se obrnejo proti nebu in odtam prosijo odrešenja svetu. Za mir ne bodo molili samo oni, ki so ostali doma obvarovani pred bojnim ognjem in kroglo, a zato udarjeni z bolečino in stisko in skrbjo za svoje v boju, za mir bodo molili tudi možje in fantje v strelskih jarkih in v toči krogel in granat. Veličastna bo ta molitev v tihih hramih božjih in še bolj veličastna bo med grmenjem topov. Vsem bo prihajala iz globine srca, porojena iz žive potrebe, gorkega hrepenenja in jasnega prepričanja, da od druge nimamo pričakovati miru, kakor od Začetnika miru in blaženosti. Na ta sveti dan se bo zopet vzbudilo in potrdilo spoznanje, da smo vsi bratje, Očeta enega sinovi, zato je edino in na- ravno življenje ono, ko se med seboj kot bratje razumemo in podpiramo, ne pa morimo. Šla bo iz sto in sto milijonov ganjenih src gorka prošnja v sveto nebo, da Gospod zopet pošlje svojega Duha za- blodenim narodom in zopet ponovi svoje odrešilne besede: »Mir vam bodi! Svoj mir vam dam, mir, ki vam ga svet ne more dati.« — Tudi naše slovensko ljudstvo bo vneto molilo k Gospodu za mir, za mir našim srcem in domovini svoji. Že do božičnih praznikov smo imeli samo na Kranjskem do tisoč sirot. Očetje so jim padli v boju. Kako bodo molile naše matere za svoje sinove, otroci in žene za svoje drage očete in može, kako bo gorela molitev deklet in prijateljev za drage duše na po- ljanah smrti! Kdor vidi bolj globoko, bo s to nežno prošnjo za mir združil ognjevitost preroka Elija z ljubeznijo Jeremije in prosil, naj se Gospod po priprošnji Kra- ljice slovenske, katero si je naše ljudstvo na zadnjem katoliškem shodu zbralo za svojo Zaščitnico in Vladarico, usmili naše slovenske domovine, naj dá našim padlim junakom večni mir in pokoj, nam živčim svoj mir in celi slovenski domovini mir pred grozečim sovražnikom in lepše, srečnejše dni. — »Gospod, tvoje ljudstvo te kliče...«

— Malo pecivo. Glasom ukaza de- želne vlade za Kranjsko mora se po § 5. ministrske naredbe z dne 30. januarja 1915, drž. zak. št. 24, dopustno malo pecivo iz- delovati v obliki dvodelne zemlje (navadne zemlje) in s težo 45 gramov; kupna cena za to zemljo znaša 4 vinarje. Izdelovanje vsakovrstnega drugega malega peciva iz pšenične moke, kakor okroglih žemelj, rogličkov, soljencev in dr. je prepovedano.

— Dunajski peki peko samo štruce in hlebe.

+ Nemški krščanski socialci pri ministrskem predsedniku. Dunaj, 5. fe- bruarja. (Kor. urad.) Korespondenca »Austrija« poroča, da so se člani pred- sedstva krščansko socialnega izvršilne- ga odbora podali k ministrskemu pred- sedniku grofu Stürgku, da se pogovori z njim o raznih stvareh, ki so v zvezi z vojnim položajem. Glede kot posebno nujno označenega vprašanja o preskr- bi svojcev pred 6. meseci padlih voja- kov, katerih državni prispevki sedaj potekajo, je bil ministrski predsednik v položaju izjaviti, da se bo tozadevna vzpodbuda krščansko socialne stranke, da se v Avstro - Ogrski preskrbi po- trebno s provizorično naredbo, že v kratkem uresničila, kakor tudi, da se že izdeluje končnoveljavni zakon za vojaško preskrbo. Glede aprovizacij- skega vprašanja je ministrski predse- dnik pritrdil nazoru deputacijskega go- vornika, da za preskrbo tostranske dr- žavne polovice s krušnim žitom ne za- dostuje domača produkcija. Vlada bo svoja prizadevanja z vso energijo na- daljevala, da se bodo mogle potrebne žitne in druge zaloge na Ogrskem po- rabiti za tostransko državno polovico. Končno je ministrski predsednik ob- ljubil svojo intervencijo glede zastaja- nja v izplačevanju rekvizicij. Deputa- cija je naglašala, da morajo biti pri no- vih davkih vojak, ki stoje na bojišču, kolikor mogoče malo prizadeti. Deputa- cija se je ministrskemu predsedniku zahvalila za njegova ljudstvu prijazna prizadevanja.

— K smrti generala pl. Appela. Ka- kor izvemo, je oboel pl. Appel na tftusu, nato je nastopila pljučnica, vsled česar je junaški vojskovodja tudi umrl. Njegovo truplo prepeljejo na Dunaj, kjer bo tudi pokopan.

— Pisma v Przemysl. Iz vojnega po- ročevalskega stana se poroča: Splošno je razširjeno mnenje, da je za promet privat- nih pisem v Przemysl urejena redna zra- koplovna pošta. To pa nikakor ni res. Letalci, ki po potrebi polet v Przemysl, morejo vzeti seboj le službeno pošto, ki je namenjena trdnjavskega poveljstvu v Przemyslu. Da bi vzeli seboj tudi privatno pošto, ki bi napolnila cele vozove, je ne- mogoče. Zato naj se odslej opuste vse prošnje na razna poveljstva, da bi pri-

ložene dopisnice ali pisma odposlala v Przemysl. Letalcem, ki se vračajo iz Przemysla, je zato mogoče vzeti seboj privatno pošto, ker je službena pošta trd- njavskega poveljstva razmeroma majhna.

— Odlikovana domobrankska ministra. Cesar je podelil tako avstrijskemu domo- branskemu ministru baronu Georgiju ka- kor tudi ogrskemu domobranskemu mini- stru baronu Hazai vojaški zaslužni križ pr- vega razreda z vojno dekoracijo.

— Solkanski rojak umrl v Pulju. Dne 31. januarja so pokopali v Pulju solkan- skega rojaka trdnjavskega topničarja g. Albina Mozetiča. Ob navzočnosti 40 solkanskih vojakov, ki so v Pulju kot vo- jaki, je pokojnikovo truplo pokopal mor- nariški župnik vlč. g. I. Koršič, solkanski rojak. Pokojni Mozetič, svak semeniškega profesorja vlč. g. dr. Sreberniča v Gorici, je bil poročen komaj nad eno leto. Doma mu je ljubeča soproga povila sinčka, on pa je legel v prezgodnji grob. Naj počiva v miru! Žaljujoči ugledni družini pa naše iskreno sožalje!

— Iz ruskega ujetništva sta se oglasila. Franc Zajec, doma iz Zado- brove v ljubljanski okolici. Odkar je bil odšel na severno bojišče, niso do- bili njegovi ljudje (oče, mati in sestre) nobenega glasu o njem. Povpraševali so na vse strani, pa vse poizvedovanje je bilo brez uspeha. Tako so bili pri Zajčevih v Zadorovi od dne do dne bolj v skrbeh zaradi Franceta. Bali so se že, da ga ne bo več nazaj. Ali ta strah je bil neopravičen, zakaj te dni so dobili Zajčevi pismo, ki jim ga je napisal sam France, bivajoč v Kon- štantinovskaji v južni Rusiji. Z nepo- pisnim veseljem so brali, da je France še živ, in da se bodo še videli, ko bo vojske konec. — Iz zgoraj omenjenega mesta, kjer biva, kakor vemo, več Slo- vencev, se je oglašil tudi Andrej Zor- man s Posavja. Tudi o njem ni bilo delj časa ne sluha, ne duha. Tudi zanj so bili njegovi domači v skrbeh in ža- losti. A prišlo je te dni tudi v Zorma- novo hišo nenavadno pismo, ki je vso hišo namah izpremenilo. Prej je vla- dala v hiši tiha žalost, zdaj pa vlada veselje in radost. — Od »mrtvih« je vstal poleg mnogih drugih tudi Anton Kunstelj, doma iz Glinč pri Sent Vidu, vojak hrabrega slovenskega pešpolka št. 17, 3. stotnija. Vsi so že mislili, da se ne bodo nikoli več videli. V to tiho in udano žalost pa je posijal žarek nepo- pisnega veselja dne 4. t. m. Dobili so od Antona pismo in pečat, da še živi. Ko so ga Rusi zajeli, so ga odpeljali v ujetništvo preko prostranih ruskih ravnin tja onkraj Urala v mesto Tju- men v Sibiriji. Vožnje ni bilo konca ne kraja. Povsod sama ravan v evropski Rusiji in okraj Urala spet sama ravan v azijski Rusiji. Res da jih iz Glinč v Tjumen loči velika neizmerna daljava, ali kaj tisto, samo da je še živ, pa je vse dobro. — V mestu Tjumentu je, ka- kor smo že poročali, tudi bivši uradnik Zadrufne zveze, Jožef Jenko, doma iz Cerklj na Gorenjskem, in morda še kakšen drugi Slovenec. — V ruskem ujetništvu so črkostavec Ivan Bitenc, Franc Novak, brat trgovca Antona No- vaka v Ljubljani, Ciril Silvester, učitelj v Trnškah na Primorskem in Ivan Tavčar iz Ivangrada na Komenščini.

— Na severnem bojišču je padel Anton Stazinski, poleg župnika v Smledniku, ki je njegov stric, edini te- ga imena na Kranjskem. Bil je organist v Železnikih, nadarjen glasbenik in vnet za svoj poklic. Njegovi pevci žalu- jejo za njim. Tovarišem se priporoča v molitev.

— Prebiranje črnovojnikov roje- ni 1. 1891., 1895. in 1896. in črnovojnikov v letih 1878. do 1887., ki so vstopili v črno vojsko s pridobitvijo avstrijskega državljanstva po 33. letu starosti. Pre- biranje se izvede 10. in 11. februarja v Kočevju, za sodni okraj Kočevje, v Rib- nici 13. in 14. februarja, za sodna okra- ja Velike Lašče in Ribnica, 16. in 17. fe- bruarja v Črnomlju za sodna okraja Metlika in Črnomelj, 19. in 20. januarja v Novem mestu za sodna okraja Novo mesto in Trebnje, 22. januarja v Žu- žemberku, za sodni okraj Žužemberk; 24., 25. in 26. februarja v Ljubljani, za ljubljansko okolico; 28. februarja na Vrhniki, za sodni okraj Vrhnika; 2., 3., 4., 5. in 6. marca v Kamniku, za sodna okraja Brdo, Kamnik; 8., 9. in 10. mar- ca za ljubljansko okolico v Ljubljani; 12. marca na Vrhniki, za sodni okraj Vrhnika; 14. in 15. marca v Novem me- stu, za sodna okraja Novo mesto in Trebnje; 17. marca v Žužemberku, za sodni okraj Žužemberk; 19. marca v Črnomlju, za sodna okraja Metlika in Črnomelj; 21. in 22. marca v Ribnici, za sodna okraja Velike Lašče in Ribnica; 24. marca v Kočevju, za sodni okraj Kočevje. V Radovljici 10. in 11. febru- arja (I. turnus), 24. in 25. marca (II. turnus), za sodna okraja Kranjska go- ra, Radovljica; v Kranju 13. in 14. fe- bruarja (I. turnus), 21. in 22. marca (II.

turnus), za sodna okraja Kranj, Tržič; v Škofji Loki 15. in 16. februarja (I. turnus), 20. marca (II. turnus), za sodni okraj Škofja Loka; mesto Ljubljana 18., 19. in 20. februarja (I. turnus), 17. in 18. marca (II. turnus); v Višnji gori 22. februarja (I. turnus), 15. marca (II. turnus), za sodni okraj Višnja gora; v Litiji 24. in 25. februarja, za sodni okraj Litija (I. turnus), (II. turnus) 12. in 13. marca; v Krškem 27. in 28. febru- arja (I. turnus), 9. in 10. marca (II. tur- nus) za sodna okraja Krško, Radeče; v Kostanjevici 2. marca (I. turnus) in 7. marca (II. turnus); v Mokronogu 4. marca (I. turnus) in 5. marca (II. tur- nus). — Okrajno glavarstvo Postojna: za okrajni sodišči Postojna in Ilirska Bistrica 25. februarja, za sodišči Seno- žeče in Vipavo 26. februarja, za vse v Postojni. Okrajno glavarstvo Logatec: Za okr. sod. Lož, Logatec, Cirknica 28. februarja v Gornjem Logatcu, za Idrijo 2. marca v Idriji. Za turnus II. se vrši pregledovanje: Okr. glav. Loga- tec za Idrijo 3. marca v Idriji, za Lož, Logatec, Cirknica 5. marca v Gornjem Logatcu. Okr. glav. Postojna: Za sodi- šči Postojna in Ilirska Bistrica 7. mar- ca, za sodišči Senožeče in Vipava 8. marca v Postojni.

— Žrtve mraza. Dne 31. januarja je zmrznil v revirju Posterica Auersper- gov gozdni čuvaj Anton Vesel iz Smu- ka. Dan poprej so pa našli na polju zmrznjenega kočarskega sina Alojzija Petrič, iz Goleka, občina Velika Loka. Ker je bil Petrič božjasten, je najbrže vsled božjastnega napada v snegu ob- ležal in zmrznil.

— Zadruga krojačev ljubljanske oko- lice naznanja svojim članom, da je pre- vzela njeno vodstvo na poziv mestnega ma- gistrata v Ljubljani V. Soršak v Spodnji Šiški. Člani naj se blagovolijo na to ozi- rati in naj svoje pomočnike in vajence od sedaj naprej imenovanemu naznanijo.

— Jeseniško športno društvo priredi v nedeljo 7. februarja popoldne ob treh sankarsko tekmo od Prihodov pri Planini do Jesenic v prid »Rdečega križa«. Tek- movalna pristojbina znaša 30 vin.

— Obsojen požigalec. Včeraj je ljub- ljansko izjemno sodišče obsodilo 32 letnega posestnikovega sina Alojzija Kompare iz Ustja pri Vipavi na pet let težke ječe, ker je 24. novembra m. l. iz maščevalnosti za- žgal posestvo svojega očeta.

— Poskušen samoumor. Dne 3. t. m. se je neka 20 letna posestnikova hči v Mar- kovcu pri Starem trgu iz neznanega vzroka ustrelila s samokresom v glavo in se težko ranila.

— Umrl je v Kozarih pri Ljubljani petošolec II. drž. gimnazije v Ljubljani Mi- lan Bačič, star 17 let.

— Umrl je dne 4. februarja t. l. na Brezovici pri Ljubljani deželni dacar gosp. Anton Zemljak za pljučnico. Službo- val je veliko let v Kostanjevici, še več let pa v Št. Jerneju.

— Premalenkostna se ne sme zdeti preudarnemu človeku nobena stvar; kajti včasih so ravno na prvi pogled malenkost- ne stvari prav velikega pomena. — Kavni pridelek je na prvi pogled nevažna stvar; vendar je pa od njega v veliki meri odvis- na dobrota kave. S slabim kavnim pridel- kom jo skaziš, z dobrim pa ji daš šele tisti okus in vonj, ki ga na dobri kavi cenimo. — Našim gospodinjam je že davno znano, da je najboljši kavni pridelek, obenem tu- di pristno domače blažo te vrste »cikorija obmejnih Slovencev«, ki se izdeluje v Ko- linski tovarni v Ljubljani. Zato naše go- spodinje izključno samo ta kavni pridelek kupujejo in rabijo.

— »Presveto Srce Jezusovo, v Tebe zaupam«, je naslov časa primerni knjigi (P. Marijofil Holeček), katera bo v kratkem izšla. Knjiga, ki obsega 33 kratkih premišljevanj, naj nekako ovekoveti pomenljivi dan posvettive vojvodine Kranjske Presvetemu Srcu Jezusovemu.

Uradni izkazi izgub.

Izgube 27. črnovojniškega pešpolka.

Mrtvi: Bojatelj Janez, 11. stol., iz Trate pri Škofji Loki (30./11. 1914); Cerar Janez, 7. stol., iz Krškega (25./11. 1914); Cicigaj Jožef, 7. stol., iz Sol- kana pri Gorici (2./12. 1914, umrl v Sarajevu); Deč- man Lovrenc, 3. stol., iz Rasiča, okraj Kamnik (26./11. 1914); Filipič Alojzij, 8. stol., iz goriškega okraja (25./11. 1914); Gorjup Stefan, 3. stol., iz Kala pri Gorici (27./11. 1914); Homar Franc, 1. stol., iz Hruševke pri Kamniku (23./11. 1914); Hudorovič Anton, 3. stol., (26./11. 1914); Kapš Peter, 3. stol., iz Doline (26./11. 1914); Kavšek Vinko, 3. stol., iz Šmihela-Stopiče (27./11. 1914); Kokalj Franc, 10. stol., iz Podgorice pri Kamniku (23./11. 1914); Korošec Janez, 7. stol., (25./11. 1914); Kremer Ignacij, 8. stol., (25./11. 1914); Mlekuz Janez, 8. stol., (25./11. 1914); Mohorič Jožef, 3. stol., iz novomeškega okraja (26./11. 1914); Pintar Matej, 5. stol., iz Podgore pri Gorici (13./11. 1914); Ropret Anton, 3. stol., iz Bleda (26./11. 1914); Rovšek Janez, 3. stol., iz Dolskega (27./11. 1914); Sekolj Jožef, 7. stol., (23./11. 1914); Simonič Janez, 9. stol., (27./11. 1914); Škulj Matija, 2. stol., (26./11. 1914); Stopar Janez, 3. stol., (27./11. 1914); Sulc Leopold, 5. stol., iz Prečnice (24./11. 1914); Urbančič Janez, 3. stol., (26./11. 1914); Uršič Peter, 3. stol., (26./11. 1914); Zdravič Jakob, 5. stol., iz Banjalohe (9./12. 1914). (Dalje.)

Zemljevid k današnjemu poročilu o bitki pri Limanovi-Lapanovu. (Glej str. 7, 8 in 9.)

Blokada Anglije.
(S sliko.)

Zopet so nemški podmorski čolni močno omajali vero v angleško nadvlado in nedotakljivost na morju. Topot so si za svoje drzne čine izbrali Irsko morje, kamor so neopaženi prodrli, kljub temu, da so dohodi vanj ozki in jih je lahko z minami zapreti in s stražnimi ladjami nadzirati. Podmorski čoln »U 21« je na višini Liverpoola s torpednim strelom pogreznil angleški obrežni parnik »Ben Cruachen« iz North Shields; poveljnik je dal posadki, ki je štela 21 mož, 10 minut časa, da se je rešila na čoln. Kasneje je nek parnik posadko našel in jo spravil v Fleetwood. — Zapadno od Liverpoola je »U 21« pogreznil parnik »Linda Blanchen«; tudi posadka tega parnika se je rešila in se izkrcala v Liverpoolu. Kakor je poročal neki parnik, ki je zvečer dospel v Liverpool, je nemški podmorski čoln potopil še tretji angleški parnik »Kilcoan Garston«. — V nedeljo dopoldne je neki nemški podmorski čoln na višini rta d'Antifex pogreznil angleški parnik »Takomaru«; njegovo moštvo so rešile francoske torpedovke. Popoldne je nemški podmorski čoln v istih vodah obstreljeval angleški parnik »Skaria«, katerega so pa francoske torpedovke le še privlekle v Havre, a prišedši v luko se je parnik vendarle potopil. — »U 21« je isti podmorski čoln, ki je v septembru potopil križarko »Pathfinder«, decembra pa v Kanalu dva angleška trgovska parnika.

Namen, ki ga namerava doseči Nemčija s to akcijo podmorskih čolnov, je jasen: Odrezati Angleško od svetovne trgovine. Angleška tega ne bi mogla dolgo prenašati. Bolj kot vsaka

druga država je odvisna od prekomorskega dovoza. Mogoče bo Anglija na to odgovorila z napadom na Wilhelmshaven, ki ga ščiti otok Helgoland? Kdo ve! Do sedaj se je bala priti pred nemške topove. Če bo to storila, bo našla sovražnika, ki je odločen, boriti se do skrajnosti in tudi zmagati. Novo poglavje svetovne vojne se je otvorilo. Pričela se je pomorska vojska in največji meri, kot jo svet doslej še ni videl.

Rotterdam, 5. februarja. »Courant« poroča: Vслед začete nemške blokade je do danes opoldne ustavila plovo »White Star Line« v Liverpoolu in 27 angleških paroplovnih družb.

POGREŠANE TRGOVSKE LADJE.

Berlin, 5. februarja. »Berlingske Tidende« poroča iz Pariza: »Temps« objavlja listo 12 francoskih in angleških trgovskih ladij s skupnim obsegom 68.000 ton, od katerih ni nobenega poročila. Bile so na poti iz južne Amerike. Sodijo, da so postale žrtve nemških križaric, predvsem pomožne križarice »Kronprinz Wilhelm«, ki so se vnovič pojavile v Atlantskem oceanu.

London, 5. februarja. Boje se, da je neki parnik iz Sunderlanda med vožnjo iz Londona v Granville postal žrtev podmorskega čolna. Dva nadaljnja parnika pogrešajo.

RAZBURJENJE NA FRANCOSEKEM.

Geni, 5. februarja. Razburjenje pariškega časopisja v след blokade Angleške po nemških podmorskih čolnih naraščala. »Matin« piše, da bo v след tega tudi na Francoskem nastala draginja živil, ker bo morala Angleška paroplovbo v Francijo občutno omeiti.

FRANCOSKI BARBARSKI NASVET.

Geni, 5. februarja. »Temps« objavlja obširne predloge za obrambo proti nemškemu podmorskemu čolnom, med njimi tudi barbarski načrt, naj se razdele nemški vojni ujetniki po angleških trgovskih ladjah, da se zabrani potopitve teh ladij. List pa pristavlja sam, da bi se Nemci v takem slučaju strašno maščevali.

PRED VELIKO ANGLEŠKO - NEMŠKO POMORSKO BITKO.

Berlin, 5. februarja. Poročevalec »Prager Tagblatt« poroča iz zanesljive strani, da se pripravljajo velika nemško-angleška pomorska bitka. Na njo se ozira tudi svarilo nemškega admiralskega štaba nevtralnimi trgovski mornarici.

Majhen lokal

s stanovanjem

na jako prometni ulici se odda za majev termin. Naslov pove uprava lista pod št. 293.

Oučjo volno

kupi po najvišji ceni 134

V. ČRNILEC, Naklo pri Kranju.

Učenec in pomočnik

se sprejmeta takoj za kolarsko obrt. — Več pove Ivan Zajc, Vir, p. Dob pri Domžalah. 268

Sedlarskega pomočnika

ki je izurjen v izdelovanju konjske oprave, je trezen in pošten, kakor tudi pridnega in močnega 274

vajenca

za sedlarski in tapetniški obrt, v starosti od 15 do 18 let, poštenih staršev, sprejme takoj po dogovoru Franc Didč, sedlar in tapetnik v Idriji.

Kuharica

izučeno kmečko dekle, išče službo. Najraje v župniji. Naslov v upravnistvu »Slovenca« pod št. 278.

Težak bencin

obdačen in neobdačen

se dobiva pri tvrdki

M. Kastner, Ljubljana

Odda se takoj ali pa za mesec maj

lep lokal

v hiši šte. 1 v Selenburgovi ulici, nasproti kazine. Podrobnosti istotam v I. nadstropju ali iz prijaznosti v brivnici g. Navinška. 261

Sprejme se spreten

knjigoveški pomočnik

Ponudbe na »Knjigovezna Družba sv. Mohorja v Celovcu.« 258

V večjo trgovino na deželi želi vstopiti

mladenič

iz trgovske hiše proti primerni plači. V prvi vrsti v ono trgovino, ki trguje na debelo. Vstop takoj. Ponudbe na upravo tega lista pod »K. G. 18./295.«

Billrosthov - papir za vojaške namene!

za izdelavo krp za noge in različnega spodnjega perila se dobi pri

Toni Jager, Ljubljana, Židovska ulica št. 5.

Odda se takoj stara in dobrodoča

brivnica v Postojni

pod jako ugodnimi pogoji, eventuelno se tudi proda z vso opravo. — Vpraša naj se pri vdovi Tichy, Postojna. 294

Išče se poštena

kuhinjska dekla

srednje starosti, ki zna tudi kruh peči in nekoliko kuhati. Ponudbe na naslov: Franja pl. Kappus, Kamna gorica, Gorenjsko. 287

Službe pismošče

išče na srbskem bojišču ranjeni in sedaj super-arbitrirani vojak, vešč obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi. Naslov: Gregor Podgoršek, Vojsko, št. 71, p. Idrija. 286

Organist in cerkvenik

se sprejme za takojšnji nastop. Naslov pove uprava »Slovenca«.

Mlekarska oprava se proda iz proste roke radi boleznih in sicer pasterizovalec za mleko, hladilnik, velikamnožina transportnih in prenaševalnih vrčev, vse v dobrem stanju, skoraj novo. Prodajni pogoji ugodni. Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte. 296.

POPOLNA VOJNA OPREMA!

VELIKA ZALOGA:

Iz kašmirja in velblodje dlake jopice, hlače, telovniki, nogavice, snežnih čepic, žilgrelcev, ušesogrelcev.

Telovniki s pižmovo in svilcevo kožuho-vino pod oženi. Kožuho-vinaste nogavice. Sweatri sivi, težka kvaliteta.

Pristno prof. dr. Jäger normalno perilo, volnene dokolenice, nogavice, ovratnice (Halsscherpen.)

Rokavice vseh mogočih vrst iz kožuho-vine, usnja in volne, najboljši fabrikat.

Spalne vreče iz impregniranega, nepremočljivega blaga, toplo podložene.

Nahrbniki, dežni plašči iz gumija in oljnatega blaga. Gumijaste spalne blazine.

Priprave za kuhanje. Vojne steklenice.

PLATNO ZA ZAVOJE, nepremočljivo, za pošiljanje zavojev po vojni pošti, m K 1-40.

Thermo-steklenice, skodelice za menažo, kupice za vodo.

Busole (kompasi), električne žepne svetilke, rezervne baterije, najboljša znamka.

Vojne svetilke, bliščeče steklo, signalne svetilke, očala za sneg. Vžigalniki.

Torbice za blješke. Šivalne priprave.

Toiletni predmeti vseh vrst itd.

Dežni varovalci

(edina prodaja)

sesioječi iz jopičev, hlače in krp za noge; nepremočen, impregniran, neobhodno potreben, najboljši nadomestek proti prehladu.

ZALOGA OPREM **BENEDIKT & CO.** V LJUBLJANI. ≡

Iščem službe

v kaki pisarni ali trgovini. — Naslov pove upravnistvo „Slovenca“ pod št. 265.

Lepa hiša

v Mariboru, enonadstropna, 4 minute od glav. kolodvora, se pod ugodnimi pogoji proda. Vprašati pri upravnistvu tega lista pod št. 167. (Znamka za odgovor).

Kantina Corazza

Levada (Istra)

601

VINO

belo, črno in šiljer lastnega pridelka se pošilja po jako ugodni ceni. Za pristnost se jamči.

Oddasta se takoj za februarjev termin

2 lepi stanovanji 2

obstoječi iz 2 sob, kuhinje in pritlikin. — Več pove M. Soklič, Pred konjušnico 4.

Sanatorij Elizabetišče

za notranje, kirurške in ženske bolezni (bol. prostrežba sester križark).

Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerné. V sanatoriju moderno kopališče z vsemi zdravilnim pripomočki.

Poljanska c. 16.

Telefon št. 141

Naprodaj sta v Novem Vodmatu pri Ljubljani

2 novi hiši

z lepima vrtoma. Vsaka hiša obstoji iz 2 stauovanj, kuhinje in prostorno kletjo. Kupnina zelo ugodna. Več se izve pri Mariji Sedušak, Novi Vodmat 152. 29

Iščejo se za takojšnji nastop močni, samski

pomožni delavci

proti dobri plači za tovarno celuloze v Hinterbergu pri Ljubnem (Leoben), Gornje Stajersko.

80 prašičev

-- za plemo in pitanje proda takoj -- Vnovčevalnica za živino v Ljubljani, Dunajska cesta.

Po volji Vsemogočnega se je preselil v lepšo domovino ljubljani soprog, naš dobri oče, stari oče itd. gospod

Franc Lobe

ki je danes 5. t. m. ob 5. uri zjutraj, previden s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega očeta bo v nedeljo ob 9. uri s sveto mašo.

Prijateljem in znancem se priporoča v molitev in blag spomin.

Zagradec, dne 5. februarja 1915.

Marija Lobe,
soproga.

Henrik, nadučitelj-vojak,
Janko, kap. vikar,

Ludovik, praporščak 97. pp.
sinovi.

Matilda, Ljudmila, Marija,
hčere.

Fani Lobe,
sinova.

Tabor Martin, Živič Martin, Koželj Gregor,

zeti.

297

Dr. Emil Starè, odvetnik v Ljubljani

vljudno naznanja, da se je

s 1. februarjem 1915

preselil s svojo pisarno iz Sodne ulice št. 3 v nasprotno stran, Sodna ulica šteč. 4, pritlikje (Vodnikova hiša).

291

Ustanovljena 1. 1911.

Hranilnica kmečkih občin

v Ljubljani

Dunajska cesta št. 38 (v hiši „Zadružne Zveze“, nasproti „Bavarskemu dvoru“, v bližini mitnice)

sprejema in obre-
stuje hranilne vloge
po
Rentni davek pla-
čuje iz svojega. —

4 1/2 %

Vložne knjižice dru-
gih denarn. zavodov
sprejema kot gotov
denar ter se obre-
stovanje ne p ekine.

Oskrbuje sama devinkulacije in vinkulacije. — Zunanjim vlagateljem so na razpolago poštne položnice. — Za varnost naloženega denarja jamči 21 kmečkih občin z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo. — »Hranilnica kmečkih občin« v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo tudi c. kr. sodišča denar mladoletnih. — Vsled odobritve visoke c. kr. dež. vlade za Kranjsko z dne 20. avgusta 1914 št. 18.121 sprejema v shrambo vložne knjižice varovancev brezplačno. Obenem je vpeljala tudi shrambo zasebnih vložnih knjižic. — »Hranilnica kmečkih občin« v Ljubljani je regulativna hranilnica in je nje poslovanje pod nadzorstvom cesarskega komisarja kot zastopnika c. kr. deželne vlade v Ljubljani.

Daje posojila na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo na vsak poljuben način, dalje na menice in na vrednostne papirje.

Bitka pri Limanovi-Lapanowu.

(Iz vojnega poročevalskega stana.)

Uvod.

Ko je ob začetku vojne šlo za to, kako in kakšna naj bodo uradna poročila o vojnih dogodkih, se je moralo določiti kot prave načelo, da se o dogodkih poročaj stvarno in neolepšano, toda z onimi omejitvami, ki bi izključevale vsako možnost, da bi se sovražnik okoristil s podatki in mogel iz njih sklepati o nadaljnjih operacijah. Iz tega razloga so se mogli večkrat celo veliki uspehi našega orožja le kratko in zakasnelo omeniti.

Enake omejitve so morale veljati tudi za članke vojaške vsebine v časopisju. Sicer se je pa naše domoljubno časopisje s pravi patriotičnim čustvom vsak čas rado oziralo na to zahtevo.

Sedaj so ti oziri za marsikatero milo dogodka postali brezpomembni ter je mogoče objaviti natančnejše opise posameznih oddelkov in dogodkov te vojne.

Gotove stvari se vsekakor tudi sedaj ne morejo podati brez vsakega prihranka in popolnoma neprikrite. Pozabiti tudi ne smemo, da je na bojišču na razpolago razmeroma le nezadosten material. Grafične pomočke je treba opustiti, ker bi splošno objavo bistveno otežili. Operacije se dajo na podlagi zemljevida lahko zasledovati.

Več vzrokov govori za to, da se kot prvi primer sistematičnega opisa izbere decemberska bitka v zapadni Galiciji, ki je zvezana s krajevnima imenoma Limanova in Lapanow. Ta bitka je zadnja, oziroma najnovejši zaključeni boj velikega sloga, ki so ga izvajale naše čete, in spomin nanj je na podlagi danih poročil še živ.

Z uspehi zaveznikov pri Limanovi-Lapanowu na jugu, pri Lodzu in ob Bzuru na severu so bile ruske vojaške enote, ki so se grozeče valile proti zapadni Galiciji in vzhodni Nemčiji, nazaj vržene. Spričo upov trospoznoma, ki jih je stavil na ponosno napovedano rusko ofenzivo, morda ni pretirano, če smatramo one zmage našega in nemškega orožja kot srečno prestano krizo sedanje svetovne vojne.

Končno je ravno opis ljutih decembrskih bojev v zapadni Galiciji posebno primeren, da narodom v monarhiji predoči, koliko žrtvujejo naši vrli vojniki v zvestem orožnem bratstvu s svojimi nemškimi tovariši za veliko skupno stvar: kako po cele tedne, skoraj noč in dan v boju, voljno prenašajo največje težave in pomanjkanje, kljubujejo vsem nevarnostim in strahotam, kako z nadčloveškim naporom vseh sil premagujejo zahteve moderne vojne, katerih preje nihče niti slutil ni, in kako vedo za svojo domovino junaško zmagati ali umreti.

V tem smislu naj se sprejme naslednji opis, ki naj obenem pokaže, pred kako težke naloge in položaje, polne izprememb, je bilo postavljeno vodstvo.

Položaj v novembru in načrt za ofenzivo v zapadni Galiciji.

Novembrski dogodki so povzročili kakih 100 km široko vrzel v obojestranski vojni fronti. Medtem namreč, ko je osma ruska armada generala Brusilova z zapadnim krilom sledila našim četam, ki so se umaknile čez Karpate, v smeri proti Bartfi, je tretja ruska armada generala Radka Dimitrijeva prodirala proti zapadu ter z znatnimi silami posegla v boj severno od Visle; do 27. novembra zvečer je ta armada z IX. in XI. zborom prodrla približno do črte Lapanow — Niepomelice, to je blizu naših pripravljenih postojank pri Dobezycach in Wielizki. Tu je imela skupina fcm. Ljubičica, ki se je bila med neprestanimi boji korakoma umaknila in je bila sedaj znova v stiku z ruskimi prednjimi četami, nalogo, da zadrži nadaljno prodiranje Rusov južno od Visle. Njeno južno krilo je v omenjeni vrzeli na fronti zavaroval podmaršal baron Nagy z močnejšo artiljerijo in poljskimi legionarji s tem, da je pri Dobri proti Limanovi prodirajoči ruski konjenici zaprl prehode.

V soglasju z Ljubičićevo skupino so se glavne sile armade Nj. c. in kr. visokosti generala pehote nadvojvode Jožefa Ferdinanda, ki so bile v svrhu, da razbremene našo fronto na južnem Poljskem, napravile iz Krakova sunek

proti severovzhodu, po trdih bojih z deli 3. ruske armade, ki so bili prekorčili Vislo, in z močnimi silami 9. ruske armade — umaknile s severnega brega Visle v trdnjavsko območje.

Iz tega položaja je izviral sklep armadnega vodstva, da se močne sile nadvojvodove armade ter prihajajoča nemška ojačenja po železnici premaknejo v prostor Chabowka — Jordanow ter z njimi nepričakovano od juga napade sovražnik, ki je prodril v zapadno Galicijo.

Ta sklep je dovedel do bitke pri Limanow-Lupowu.

Ofenziva čez Lapanow do krize pri Limanovi dne 8. decembra.

Že 28. novembra so dospeli v Chabowko prvi transporti.

V smislu višjih namenov je dobil podmaršal Roth v Krakovu dne 29. novembra nalog, da z njemu podrejenimi silami ter z nemškimi četami, ki jim je poveljeval generalni poročnik pl. Besser, čez Jordanow — Chabowko — Mazano Dolno od strani napade sovražnika, ki je prodiral proti Ljubičićevo skupini.

Medtem se je znatna sovražna konjenica, ki je nastopala proti skupini Nagy, ojačila še z infanterijo. Podmaršal baron pl. Nagy je mogel dne 28. novembra odbiti še vse napade pri Dobri, naslednji dan pa je bil prisiljen pomakniti se nazaj v novo postojanko pri Kasini Wielki in južno od nje; to postojanko je mogel držati tudi še 30. novembra.

Tega dne so prvi oddelki po železnici došlih sil dospeli do Mszane Dolne. Da bi se mogel z močnim in kolikor mogoče naprej potisnjenim desnim krilom napraviti sunek približno v splošni smeri od Tymberka proti Bochniji, se je morala edina, od končne železniške postaje v Tymbark vodeča cesta očistiti sovražnika.

V to svrhu so dne 1. decembra nižjeavstrijske in moravske domobranske čete od Kasine Wielke proti severu posegle v boj, v katerem se je vrta konjenica bila peš. Dne 2. decembra popoldne je prišla s sovražnikom v stik tudi linška infanterijska divizija, in sicer zapadno od Dobre; sovražnik se je jel umikati na gole, strmo proti jugu padajoče višine severno od navedenega kraja in železnice. Pozno zvečer je bila cesta do Dobre očiščena Rusov, prostor pri Tymbarku pa še vedno v sovražnih rokah.

Da bi se ta prostor hitro osvojil in s tem na obeh straneh ceste proti Skrzędlni v severni smeri napadajočim četam zagotovile dopolnitve in da se nove, po železnici dospelajoče čete lahko pomaknejo naprej, so se nanovo došle tirolske čete dne 3. decembra razpostavile od Dobre ob cesti in dalje južno čez Slopnice k napadu na Tymbark. Zvečer je bil sovražnik preganjan in cesta do križišča severozapadno od Limanowe v naši posesti.

Vsled odločnega nastopa in hitrega delovanja naših čet so se mogle zadnje sile nemških čet, katerih prvi deli so dne 3. decembra marširali do Dobre, voziti do Mszane Dolne; nadaljna preložitve končne postaje, na primer v Dobro ali Tymbark, je bila iz železniško-tehničnih razlogov za enkrat še nemogoča.

Dne 3. in 4. dec. so avstro-ogrške sile v severni smeri pridobivale vedno več ozemlja in po tridih bojih dosele blizu kraja Zbydniow, ki leži kake 3 km južno od Lapanowa, in do močnih pripravljenih sovražnikovih postojank pri Krzeslawicach.

Hrabri pešpolki iz Zgornje Avstrije in Solnograškega ter v tesni zvezi z njimi boreči se vrli tirolski cesarski strelci so morali ob tem prodiranju premagati posebno ljut odpor. Vedno znova so se Rusi postavili v bran in imeli pri tem večkrat ugodnost, da so stali višje nego naši; našim silovitim napadom se pa v celem 10 km globokem prodiralnem pasu, ki so ga 3. in 4. decembra premerile naše čete, nikjer niso mogli dlje časa ustavljati.

Da se ve prav ceniti že te boje, treba pomisliti, da so bile čete, ki so se tu borile, v drugi polovici novembra severno od Krakova noč in dan v resni bitki. Najprej so naskočili sovražnika z ono hrabrostjo, ki je po izjavah ujetih ruskih častnikov niti pri Japoncih ni bilo najti; potem so v pripravljenem napadu žilavo branili proti novemu sovraž-

niku; nato so na povelje z neomajljivim pogumom, da zmage gotovi odšli s fronte, in sicer naravnost na vlak, in kakor hitro so dospeli na določeno mesto in stopili z vlaka, šli takoj zopet v boj. Tako je vrlo moštvo že ob začetku nove bitke imelo za seboj silne napore in najtežje izgube. Zavest pa, da gre stvar zopet naprej, jim je dala vse drugo pozabiti in jih navduševala k novim delom.

Od nemških vojnih čet generalnega poročnika pl. Bessera je dne 4. decembra en polk po krepkem maršu došel v prostor severovzhodno od Rzegoci, neki drug je v stiku z našo kavalerijo stopil v boj severno od tega kraja; ostale sile so se pomikale zadaj do Mlynne.

Pomikanje cele skupine podmaršala Rotha na edini, dvigajoči se in nadojajoči, močno zledeneli cesti, in potem z okretom na levo pot v zimsko pogorje, je bilo zlasti za artiljerijo in številne trene združeno z velikimi težavami, ki jih je pa veselo in energično sodelovanje vseh srečno zmagalo.

Uspeh bojev od 2. do vključno 4. decembra je bil ta, da so proti četami Rothove skupine, ki so napadale od juga, stale nasproti približno 2—3 konjeniške divizije z več pehotnimi bataljoni, južno od Krzeslawic pač tudi močnejše infanterijske sile. Iz okolice Novega Sandeca so prihajala nasprotujoča si poročila: enkrat se je reklo, da stojita ondi ena pehotna in ena kavalerijska divizija, potem pa zopet, da je le nekaj bataljonov in škadronov.

Vojno vodstvo ni prezrlo, da je sovražnik pred fronto naše karpatske armade umaknil oddelke, ki so bili pomaknjeni naprej do Hertnek — Lofalu, in jih namestil na postojanki blizu Bartfa. Ker so tudi druga znamenja kazala, da so se morda izvršile premaknitve ruske 8. armade proti zapadu, približno v smeri proti Novemu Sandecu, se je brez odloga uvedel transport nadaljnjih sil iz Krakova v Tymbark.

Sovražnikov sunek od Novega Sandeca bi bil za Rothovo skupino lahko postal jako nevaren. Kljub temu se je v tej smeri odposlala iz Novega trga le kavalerija in čez Limanovo oddelke vseh vrst orožja, da bi se tako ne izgubilo preveč moči za glavno nalogo: za obkolitev v severni smeri. Tako je bilo tudi mogoče, da se je pretežna sila razpoložljive konjenice pred vzhodnim krilom Rothove skupine pognala naprej proti Bochniji, da napravi sovražniku čim več škode. Vsekakor je morala ta konjenica 4. decembra pri Bregocini sprejeti boj in s svojimi maloštevilnimi četami potem ni mogla več izpolnjevati dalekosežnih nalog. Da so tu že ta dan posegle v boj nemške čete, je bilo že omenjeno.

Za tajnost in prikritje cele operacije, katere uspeh je bil bistveno odvisen od presenetitve, se je seveda vse mogoče storilo. Kljub temu se zdi, da je razširjena ruska špijonaža izdala prodiranje Rothove skupine; kajti že 2. in 3. decembra je bilo v dotičnih smereh opaziti ruske poizvedovalne letalce. Dne 3. decembra se nam je posrečilo prestreči podrobno naznanilo ruskega poročevalskega oddelka o prodiranju naših in zlasti nemških čet; to je po vsej priliki povzročilo, da se je pri sovražnem armadnem vodstvu zavleklo pravo spoznanje preteči nevarnosti. Boji južno od Krzeslawic ponoči od 3. na 4. decembra so pokazali, da je stal sovražnik tu še s fronto proti zapadu in bil v južni smeri le malo zavarovan. Šel tekom naslednjega dne (4. dec.) so Rusi proti jugu postavili v boj znatnejša ojačenja.

Dne 5. decembra je skupina podmaršala Rotha nadaljevala prodiranje v severni smeri proti cesti Bochnia—Gdów.

Ob jutranjem svitu je generallajtnant pl. Besser na desnem krilu začel napadati. V ljutih bajonetnih naskokih in krajevnih bojih so nemške čete vrgle sovražnika iz vseh njegovih postojank in, ni vzhodnem krilu zavarovane po naši konjenici, prodre do Stradomke. Dalje proti zapadu so Tirolci vrgli nazaj močne ruske čete, ki so prodirale k protinapadu od Lapanowa sem. Z njimi v stiku stoječa linška divizija je na levi kljub koncentričnemu in krilnemu ognju sovražne artiljerije polagoma napredovala in podpirala domobranstvo, ki je prodiralo proti izredno močnim postojankam južno od Krzeslawic. Pri Wisniewcu se je pridruževala skupina fcm. Ljubičica.

¹ Tako se imenuje tudi potok, ki teče od Rajbrota proti zapadu, a na pridejanem preglednem zemljevidu ni opisan.

Med tem ko je tako okret proti severu med tridimi boji napredoval in nam prinesel več tisoč vjetnikov, so postajale razmere pri Novem Sandecu težavnejše.

Tjekaj odposlani oddelke vseh vrst orožja je še pred svojim ciljem zadel na močnejšo, od Grybowa korakajočo sovražno pehoto ter se po kratkem, trdem boju umaknil na višine vzhodno od Kanine na obeh straneh ceste Novi-Sandec-Limanowa. Tudi od Novega trga proti Novemu Sandecu poslana kavalerija in iz popradske doline čez Stari Sandec prodirajoči oddelki nista mogla več prodreti.

Brez ozira na te dogodke je podmaršal Roth z vso silo nadaljeval sunek proti severu.

Ponoči na 6. decembra so se osvojile ruske postojanke južno od Krzeslawic; dopoldne se je sovražnik pred Ljubičićevo skupino, katere južno krilo je bilo istotako pridobilo tal, umikal na celj črti. Pred levim krilom in v središču Rothove skupine, so se Rusi umikali le na posameznih točkah; proti desnemu krilu so pa vrgli znatna ojačenja, očitno z namenom, da bi izjalovili sunek proti njihovi umikalni črti.

Med tem je bil oddelki, ki je kril fronto proti Novemu Sandecu, znova napaden, od obeh strani prijet in potisnjen nazaj. Vsled tega so hitro zbrane domobranske čete vzhodno od Limanowe napravile zadnjo močno postojanko, za katero so jim potrebno bodočo žico vozili na avtomobilih.

Popoldne se je na podlagi izjav vjetil, ruskih vojakov za gotovo zvedelo, da so deli osmega ruskega armadnega zbora, ki so prišli od Karpátov, dospeli v prostor pri Novem Sandecu. Ta vest je povzročila, da je nasprotovala naznanilom letalcev, da se je pospešil železniški transport čet, da se je končna postaja pomaknila v Tymbark in izdalo povelje, da dosepele čete nemudoma odrinejo v Limanowo.

V odseku Stradomka severno od Bregocine so Nemci proti močnejšim, od severa in vzhoda prihajajočim ruskim silam počasi pridobivali tla; proti večeru so prodrli čez nizino, zavzeli nekaj višin severno od potoka in ujeli mnogo sovražnikov. Ob njihovem desnem boku je naša kavalerija skušala zadržati sovražno infanterijo, prihajajočo čez višine pri Tymowu in Lipnici, ki je nameravala Nemce zajeti. Hrabrim jezdecem se je posrečilo, da so v že vajenem pehotnem boju notri do popoldanskih ur zadržavali prodiranje sovražnika. Ko so pa iz smeri od Czehowa jele prodirati nove nasprotne sile, ki so prijele našo konjenico od strani in za hrbtom, se je morala po junaškem požrtvovanju in težkih žrtvah umakniti iz boja. Na svojem umikanju je zvedela, da je tudi Jakobkowice zasedel močan sovražnik in da so ruske sile vseh vrst orožja pri Zbyzicah prekorčile Dunajec. Tako je bilo našim škadronom umikanje na cesti Tymowa-Jakobkowice odrezano; čez težke gorske poti so morali v temni noči odriniti proti zapadu, da se zjutraj 7. decembra zbero v okolici Piszarowe.

Ker so nemške čete v nočnem napadu v smeri cestnega križišča južno od Wisniewca uporabile skoro vse rezerve in so njihovo desno krilo pri Rajbrotu krili samo še dragonci št. 6 in pa slab pehotni oddelki drugih kavalerijskih polkov, je postal položaj na tem krilu kritičen. Zato so dobile čete, ki so že dosepele v Limanowo, nalog, da čez Mlynno odrinejo na višine južno od Rajbrota, da tam v stiku z dragonci št. 6 krijejo hrbet in krilo nemških čet.

Levo od njih je prodiranje proti Lapanowu dne 6. decembra le malo napredovalo. Jugozapadno od tega kraja so naše čete v neprestanem boju prodrle do stradomske nizine; čez Krzeslawice prodirajoče čete so popoldne prekorčile potok in zasedle severne obrežne višine. Z njimi v zvezi stoječa Ljubičićevo skupina je sledila umikajočemu se sovražniku v severnozahodni smeri do višine pri Dobczycach.

Dne 5. in 6. decembra vojnemu vodstvu došla naznanila so potrdila, da poteza sovražnik močne sile iz karpatske fronte in jih pomika na vzhodno krilo nadvojvodove armade. Sedaj je šlo za to, da se tu grozeča obkolitev z odposlatvijo novih čet v Tymbark, ki so se mogle vzeti iz bojne fronte severozapadno od Krakova, prepreči. Vrhu tega je dobila južno v Karpatih stoječa armada generala pl. Borojeviča, ki je že bila s sovražnikom v ostrem stiku, povelje, da 8. decembra izvede splošen napad; na njenem zapadnem krilu, pri Luboteny v popradski dolini, se je pa s pomočjo železnice zbrala nova krepka skupina, ki je bila določena za prodiranje proti Novemu Sandecu.

Podmaršal Roth je po ugodnih uspehih dotedanjih bojev dne 7. decembra od-

redil zasledovanje sovražnika, da bi se čim prej dosegla cesta Gdów-Bochnia ali da bi se vsaj mogla z artiljerijo obstreljevati. Po dosegi Rabe naj bi doslej proti severu prodirajoče levo krilo njegove skupine izvedlo okret proti vzhodu v smeri proti Wisnicz. Deli Ljubičičeve skupine, katerih bojna fronta se je vsled prodiranja armade iz dveh front znatno zožila, so se odposlali proti Lapanowu in podredili podmaršalu Rothu, da bi mogli poseči v boj, kakor bi zahtevala razmere, bodisi v severni, ali pa v podporo nemških čet v vzhodni smeri.

V noči na 7. december je bilo zopet odbitih več ljutih sovražnikovih sunkov od Lapanowa proti jugu. Dalje proti jugu so naše čete zgodaj zjutraj prekoračile Stradomko. Ko so se prikazale čete, ki so na južnem bregu Rabe brez posebnega odpora prodirale v vzhodni smeri proti sovražniku, ki se je v pripravljenih jarkih znova ustavil, se je moglo pridobiti tal tudi proti severu na obeh straneh Lapanowa ter tako zavarovati odrejeno premikanje čet, ki so po stradomski dolini prodirale čez Lapanow in so imele sedaj severno od ceste v Lipnico poseči v težki boj nemških čet proti močnejšemu sovražniku, in jih kriti.

Med tem je podmaršal Roth dopoldne dobil obvestila o položaju v lososinski dolini in v smeri proti Novemu Sandecu, ki so potrjevala dohod 8. ruskega armadnega zbora v ta prostor in se je dalo domnevati, da bo ena divizija tega zbora postavljena proti Kanini, ena pa južno od nje. Naša konjenica, ki je napravila sunek proti Novemu Sandecu, se je morala že prejšnji večer ob mraku čez Stari Sandec umakniti na zapadni breg reke Dunajec. Iz kmalu po opoldnevu prestreženega sovražnega povelja se je jasno razvidelo, da se bo sovražnik, ki se je umikal v prostoru med Lapanowom in Rabo in ki je šel približno dve diviziji, ustavil zopet šele vzhodno od potoka Stradomka.

Dejansko so naše čete, prodirajoče severno od Lapanowa proti tej nižinski črti, naletele le še na neznaten odpor. Tako so mogle na cesti Lapanow-Lipnica prodirati razmeroma močne čete, da razbremenile Nemce, ki so bili s fronto obrnjeni proti severu in severovzhodu, v neprestanem težkem boju s sovražnikom.

Še 7. decembra zvečer in ponoči na 8. se je našim četam posrečilo dobiti trdna tla vzhodno od potoka Stradomke. Galiski polki, ki so jih podpirali vrli Tirolci, so zavzeli Glinisko, Goro, važno višino na pol poti med Lapanowom in Krolowko; na levi so tvorili stik deželni strelci. Dalje proti severu je 28. pešpolk ponoči prekoračil Stradomko. Četudi so izgubili zvezo s sosednimi kolonami in je bil položaj nejasen, so vendar vdrl v veliki gozdni kompleks vzhodno od potoka, vrgli sovražnika z bajonetom iz njegovih utrd, vjeli 300 sovražnikov, uplenili 3 strojne puške in doseglj določeni jim cilj, neko višino severno od Glinške Gore. Še dalje dol ob potoku po cesti, ki pelje proti vzhodu v Wisnicz, sta prodirala 59. pešpolk in 2. polk tirolskih cesarskih strelcev. V Sobolowu, prvem kraju, ki naj bi bil prost sovražnika, je bila kolona vzhodno od mostu iz neposredne bližine nenadoma napadena z ognjem od treh strani. Ura! je odgovor na ta napad; lovci se obrnejo na eno, 59. polk na drugo stran in naskočijo. V dveh urah je kraj osvojen. Lastne izgube niso majhne, a sovražnikove so mnogo večje: mnogo mrtvih, 600 vjetih, 3 strojne puške, več tisoč pušk in zelo veliko vojnega materiala.

Južno od Nemcev, ki so se vzdržali proti vsem ruskim napadom, so tekom 7. decembra domobranske čete čez Mlynne dospale na višine vzhodno od Rzegocine.

Medtem se je sovražnikovo gibanje v lososinski dolini in v smeri proti Limanowi dalje razvilo. V dolini napadena, z južnih višin ogrožena po več stotnjah s strojnimi puškami, se je morala naša, z enim črnovojniškim bataljonom ojačena kavalerija umakniti iz svoje postojanke med Krosno in Mlynne ter se pomakniti za kaka dva kilometra proti zapadu. Tudi vzhodno od Kanine in Pisarowe stoječa skupina se je, ko jo je sovražnik na severu obšel, umaknila v pripravljeni, a tedaj še nezadostno preskrbljeni brambni postojanko, kjer je prevzel poveljstvo generalmajor grof Herberstein.

Za 8. december je podmaršal Roth odredil, da sile severno od ceste Lapanow — Lipnica nadaljujejo ofenzivo proti prostoru Lipnica — Wisnicz. Nemci so se imeli temu gibanju pridružiti. Južno od njih stoječa deželna bramba naj bi napravila sunek proti Rajbrotu, s črno vojsko znova ojačena skupina v dolini Lososina naj bi kolikor mogoče prodrla proti vzhodu, generalmajor grof Herberstein pa stal pri Limanowi. Po navedeni cesti je imela slediti dunajska deželna bramba kot rezerva.

Izvršujoč te naredbe si je severno krilo Rothove skupine med trdovratnimi boji za višine vzhodno od spodnje Stradomke polagoma pridobilo prostora.

Med Rabo in Vislo se je prodiranju pridružila Ljubičičeva skupina, ki je s svojim desnim krilom v bližini Ksiaz nie dospela do enake višine kakor čete na desnem bregu Rabe. Ob glavni česti proti Lipnici so naše čete prodrale v vstrajno branjeno Leszczyno sredi poti iz Lapanowa v Lipnico. Teh čet se je dotikalo levo nemško krilo, dočim se je desno neodločeno vojevalo v gozdu severozapadno od Rajbrota. Domobranstvo, ki mu je bil zaukazan sunek čez Rajbrot, je doseglo višine na vzhodu od imenovanega kraja, a je moralo vsled napredovanja sovražnih čet z jugovzhoda zavzeti svoje prejšnje stališče na višinah južno od Rajbrota s fronto proti vzhodu. Sovražnik je zasedel gozdno višino Kobylo med Krosno in Rajbrotom, za katero so se pozneje bili hudi boji.

Na obeh straneh Lososinske doline se je bližala 14. proti Limanowi pa 15. pehotna divizija VIII. ruskega zbora. Naša skupina v dolini Lososine, ojačena še z enim bataljonom in eno havbiško baterijo, se je morala pri svojem napredovanju proti vzhodu kmalu ustaviti. Nasproti so ji stali en sovražni polk in 2 bateriji; razen tega pa smo zapazili tudi severno od Lososine sovražne sile, ki so se premikale v smeri proti vrhu ceste med Mlynami in Rzegocino.

Ker je tako nastala nevarnost, da bi sovražnik ne prišel bojni skupini v prostoru pri Rzegocini za ledje, se je popoldne skupina v dolini Lososine znova ojačila z enim bataljonom in dvema baterijama. Tu je prevzel poveljstvo fml. Smekal. Nadalje se je imela rezerva, ki je štela, potem ko je oddala severnemu krilu Rothove skupine potrebnih sil, še 2000 pušk in 9 baterij, podati čez Rzegocino proti omejenemu cestnemu vrhu, kamor pa je mogla prispeti šele ponoči.

Medtem pa je postal tudi pri Limanowi položaj kritičen. Že prejšnjega dne je bila ena sovražna konjeniška divizija, ki je prodirala na zapadnem bregu Dunajca, dospela v okoliš zapadno od Starega Sandeca. Tej konjenici je bila pot čez Lukawico odprta, pa tudi pot čez Zabrzez je tjejak odposlani oddelek očitno nezadostno varoval. Dne 8. dec. ob jutranji zori je prišla stotinja sovražnikovih prednje straže, dopoldne pa neznana množina sovražnih sil na prostor pri Pisarzowu. Kmalu popoldne sta dospela dva ruska bataljona, ki jima je sledil en polk kozakov, čez Kanino naprej; proti 4. uri popoldne se je pričel ob cesti in čez višine južnovzhodno od Limanowe sovražni napad, ki ga je podpiral topniški ogenj s strani severozapadno od Kanine. Temu napadu se naše ne dovolj močne črnovojniške sile niso mogle ustavljati. Umaknile so se po cesti proti Limanowi; ko so pa nastopile tudi rezerve, se je posrečilo boj zopet upostaviti.

Ta kriza na južnem krilu nadvojvodove armade je zahtevala obsežnih odredb, ki so pripravile novo stopnjo v razvoju bitke.

Zdi se nam potrebno, da tukaj razložimo splošni položaj, kakor ga je moglo armadno vodstvo dne 8. decembra zvečer pregledati.

Boroevičeva armada je ta dan pričela z ukazanim ji napadom ter se razprostrla proti severu. Zlasti se je začelo obkoljevanje ruskih sil, ki so se bile nahajale pri Bartfi, z juga in pa po že omenjeni, pri Lubotényju zbrani skupini z zapada; sovražnik pa se je bil nevarnosti še pravočasno ognil s tem, da je odkorakal čez Zboro. Zato je dobilo armadno poveljstvo ukaz, da nadaljuje napredovanje proti severu, obenem pa takoj odpošlje čim močnejše sile v najizdatnejših marših proti Novemu Sandecu, da tako ustavi premikanje Rusov od 8. k 3. armadi, vzdrži ločitev teh sovražnih armad ter da pride z Novega Sandeca ruskemu VIII. zboru za hrbet ali pa z okretom proti vzhodu podpira napad čez Karpate.

Znano je bilo, da se bližajo južnemu krilu nadvojvodove armade VIII. ruski zbor in močna konjenica, proti ostalim silam te armade pa kakih 7 do 8 sovražnih divizij, deloma že zapletenih v boje v črti Rajbrot — Niepolomice, deloma pa prihajajočih po mostih čez Vislo na obeh straneh Novega Brzeskega.

Severno od Krakova do krajev zapadno od Novoradomska je bil boj utihnil; na prostoru južnozpadno od Piotrkowa so napadali Rusi; dalje proti severu do spodnje Visle so se borili Nemci za mazo.

Ob tem položaju je bilo potrebno, moč nadvojvodove armade in zlasti njegovega južnega krila na račun drugih, manj važnejših delov fronte z vedno novimi četami okrepiti. To se je do slej nepestando godilo, sedaj pa so šle še nadaljne čete peš iz Krakova v Wie-

liczko, dočim se je ena kombinirana bridaga iz okolice Pilice po železnici porinila v Tymbark.

Boji 9. decembra do odločilne bitke.

Pomen bitke.

Dne 9. decembra so naše čete vzhodno od Stradomke drugačeno v gozdnih spopadih in v bojih za višine spretno podpirajoč si z naporom pridobile tal proti vzhodu.

Cilj severnega krila skupine fml. Rotha je bila višina tri in pol kilometra od ustja Stradomke proti vzhodu, kajti od tod je bilo možno delovati do Bochnie ter odrezati ves promet na veliki cesti in na Karola Ludovika železnici. Že več dni se je ta ploščnata gola kopa s svojimi okolišmi daleč videla; 10. decembra zjutraj jo je bilo napasti. Dalje proti jugu je bilo pričakovati hudih naporov za višine zapadno od Krolowke, na katerih je sovražnik pripravil več črt drugo za drugo; na glavni cesti se je naša bojna črta prerila na sto korakov do ruskih postojank.

Proti jugu od nemške fronte, ki je kljubovala kakor trden zid, je skupina fml. Smekala s pomočjo nekoliko nemških stotnij zvečer z naskokom osvojila že imenovano prevladajočo višino Kobylo, dočim je naša skupina v dolini Lososine proti trdovratno branjenim, utrjenim postojankam le malo napredovala.

Herbersteinovo skupino je sovražnik na obeh straneh velike ceste v Limanovo napadel, da se je dosegel zvečer uspeh. Oddelki honvednega polka iz Miskolca so kmalu zopet obnovili bojno črto. Druge ogrske domobranske čete in poljska legija se je odposlala čez Slopnice in čez grčice, ki leže na vzhodu Slopnic, ker je, kakor se je poročalo, tudi tja prodirala sovražnikova pehota.

V zmislu dosedanjega načrta, da je treba sovražnika v severni smeri odbiti, je sestavil fml. Roth na južnem armadnem krilu iz vseh južno od Nemcev nahajajočih se čet pod poveljstvom zvečer v Dobo doselega fml. pl. Arza bojno skupino pod enotnim vodstvom. Tej skupini, kateri se je podredila tudi košiška honvedska divizija, ki bi se imela zvečer v Tymbarku — Dobi izvagonirati, se je poverila naloga, da prepreči napredovanje sovražnika od Kanine proti Limanowi, na drugi strani pa skupno s četami v Lososinski dolini in od nje proti severu, ki so se nahajale pod poveljstvom fml. Smekala, izvrši napad v glavni smeri čez višine vzhodno od Krosne, da sovražnika čez Jakobkowice in čez Dunajec odbije.

Fml. pl. Arz je odredil dodatno, da se ima brigada na čelu prihajajoče honvedske divizije stopnjema odposlati k čistilnici nafte na razpotju severozapadno od Limanove, ostanek divizije z enim bataljonom kolesarjev in nekaj eskadroni pa zbrati pri Tymbarku.

Ker so pa tako potrebna pehotna ojačenja le polagoma prihajala, je kritični položaj, ki ga je povzročilo napredovanje ruskega VIII. zbora, pri Limanovi še nadalje trajal. Tudi na severnem krilu Rothove skupine je sovražnik 9. decembra svoj odpor ojačil ter 10. decembra pričel s protinapadom.

O sovražnikovi konjeniški diviziji, ki se je opazovala zahodno od Starega Sandeca in o našem oddelku, ki se je umaknil ob Dunajcu, se ni do opoldne nič novega poročalo. Na poizvedovanje se je zato odposlal en eskadron proti Starem Sandecu. Ko je poročal odposlani poizvedovalni oddelek, da se je zapletel pri Zalesju v ogenj z neko kosaško stotnjico, mu je poslal podmaršal pl. Arz na pomoč še dva eskadrona in poljsko legijo. Po kratkem boju so navedeni oddelki sovražnika, ki je bil tudi ojačen, vrgli nazaj in so prenočili v Zalesju. Zvečer je bil obvršen podmaršal Roth v Dobri, da je potisnila ruska kavalerijska divizija naš oddelek pri Zabrzezu nazaj in da je prodrla do Kaminiace, s sprednjimi četami pa še bolj naprej ob potoku v smeri proti Dobri. Ker so bila tu sovražniku odprta pota v Dobro in v Mazano Dolno, so se iz teh krajev potisnili mali pehotni oddelki nasproti v južnih postranskih dolinah. Ponoči se je tudi alarmiral kolesarski bataljon, ki se je prepeljal zgodaj zjutraj z železnico v Neumark, da pohiti od tam brzo v Zabrzez in da pride za sovražnikov hrbet.

Proti Novemu Sandecu odposlane sile pod poveljstvom podmaršala pl. Szurmay levega krila Boroevičeve armade so došle 9. decembra v trajnem stiku s sovražnikovo konjenico po nasilnem pohodu čez Krzyzowko. Lastna kavalerija, ki je prodirala v dolini Poprad in ki je bila ojačena z nekaterimi bataljoni, je pričela severno od Rytra boj z nekim ruskim pehotnim polkom z artiljerijo. Sovražnikove sile, ki so prodirale proti krilu in hrbtu nadvojvodove armade, so bile tako same ogrožene za hrbtom.

Ker so kazali znaki in poizvedovanja letalcev 9. decembra, da se namerava umikati sovražnik med cesto Lapanow — Lipnico in Rabo, so se izdala tudi tamšnjim četam za ta slučaj potrebna navo-

dila; predvsem so se morale, podpirane po ognju topov, približati sovražnikovi črti.

Na severnem krilu skupine Roth se je pričel 10. decembra po pripravi s težkimi topovi iz doline Stradomka, s poljskimi topovi z grčev vzhodno od potola, ko se je pričelo daniti, nameravani napad na goli, okrogli vrh. Linskemu pešpolku se posreči, da vdere v sovražnikovo strelsko jarke. Nenadoma se pojavijo na višini močne ruske rezerve. Gnan po ognju lastnih strojnih pušk naskakuje sovražnik v gostih množicah. Naše strojne puške streljajo zama do zadnjega; po kratkem odmoru se zopet izpopolnijo vrzeli v sovražnikovih vrstah. Zama se žrtvujejo posamezne stotnije hrabrega 14. in 59. polka in cesarskih lovcev; premoči ne morejo ustaviti. Tudi zadnje vrhove vzhodno od Stradomke se more držati le začasno. Od več strani potisnjeni v nižino Polanka (tako se zove zadnji postranski potok, ki se izteka 2 km pred izlivom v Stradomko), se morajo umikati zelo zmanjšani polki v najhujšem sovražnikovem ognju na zahodni breg Stradomke. Junaško krije artiljerija umikanje. Iz najbližnje daljave omejuje ogenj iz topov poljskega topičarskega polka št. 42 iz Steyra pritisk Rusov. Neko baterijo, ki se umika, napade pehota v krilu, hitro še enkrat pripravi topove in zažene sovražnika nazaj. Popolnoma mirno prekoračijo boja navajene čete Stradomko in se ustavijo na vrhovih zahodno od potoka na nov odpor.

Tudi v težavnem gozdnem in gorskem ozemlju bolj proti jugu se prično neenaki boji. Sovražnik je tu s premočno težko artiljerijo prisilil naše čete, da so zapustile nižinske črte in je tu zbral ponoči močne sile, ki so zgodaj zjutraj izpadle v trenutku, ko so pričeli naši napadi tiste nižine prekoračevati počez v severno-vzhodni smeri. Lovci in deželni strelci dela številno premočnemu sovražniku niso olajševali: protinapad sledi drugemu, v razljutenem ročnem metazu se je branila težko priborjena zemlja in šele ko je napočila tema, so se naši junaki umaknili na povelje tudi na grčice zahodno od Stradomke nazaj. Temu umikanju so se morale pridružiti tudi naše čete, ki so se nahajale južno od ceste Lapanow — Lipnica vzhodno od Stradomke, ki niso bile nič manj silovito napadane, kakor tudi levo krilo Nemcev.

Utrjeni sovražnik ni nikjer pritiskal za nami in je prekoračil nižino Stradomke le pri izlivu potoka. V ta prostor so bila odposlana ojačenja iz Wieliczke čez Gdów in Rabo. Ker bi bilo postalo število armadnih delov, ki naj bi jih vodil podmaršal Roth, preveliko, je izročilo poveljstvo armade vodstvo vseh čet, ki so stale na levi od Nemcev, podmaršalu Ljubičiču. Naše sile severno od Rabe so morale tudi odbiti sovražnikove napade.

Kljub opisanemu neuspehu se je lahko smatral položaj nadvojvodove armade zvečer 10. decembra kot ugoden, ker se je kriza na južnem krilu pri Limanovi premagala in ker se je čutil učinek lastnih sil, ki so prodirale z jugovzhoda in z juga proti Novemu Sandecu.

Skupina podmaršala pl. Arza naj bi ta dan s svojima došlimi dvema gorskima baterijama, ki sta ojačali severno krilo, skupno prodrla proti Jabkowici z desnim krilom Nemcev, ki je bilo dirigirano na višine vzhodno od Rajbrota; skupina v dolini Lososina se je morala priklopiti napadu. Pri Limanovi se naj vsaj drži, a ob ugodni priliki naj prične napadati.

Napad južno od Rajbrota in na obeh straneh doline Lososina je mogel nasproti že zelo močno utrjenim sovražnikovim postojankam le počasi napredovati. Popoldne so prešli Rusi tudi tu k protinapadu in so zopet osvojili vrh Kobylo. Neki proti višini Salasz (kota 909 severno-zahodno od Pisarzowe) odposlani bataljon je našel to točko že zasedeno po sovražnikovi pehoti s strojnimi puškami in se je mogel držati le s pomočjo nekega kavalerijskega oddelka in s strojnimi puškami.

Proti Limanovi so napadle, še predno se je zdanilo, močne ruske sile ob obeh straneh ceste. Junaški huzarji, ki so se bojevali peš, so se hrabro držali in so pobili končno s kopiti veliko naskakujočih sovražnikov. S težkimi izgubami častnikov in moštva plačani hrabrosti huzarskih polkov št. 9., 10. in 13. gre zahvala, da si sovražnik ni drznil ta dan iznova napadati in da je bil premagan nevaren položaj.

V prvih popoldanskih urah je javil dopoldne došli poveljniki kočičanske honvedne divizije podmaršalu pl. Arzu, da se nahaja sovražnikovo levo krilo južno na grčici Goleców, ki naj se išče 4 km južno od Limanowa; lastno desno krilo mora zato, da izvede nameravano obkolitev, prodirati čez vrhove severno od Zalesie vodeče vozne poti; zato se pomakne zadnja brigada še ta dan v Slopnice, da podvzame že ponoči nadaljnje pomikanje.

Proti Kamienici potisnjena poljska legija je našla tam le še slabšo sovražnikovo kavalerijo, ki se je umaknila ob Dunajcu. Kolesarski bataljon je došel opol-

dne v Neumarkl in se je odpeljal takoj proti Krosienku.

Južno od Novega Sandeca se položaj 10. decembra ni bistveno izpremenil, naša skupina severno od Rytro je pričakovala za nameravan napad dohoda nekaterih pri Alt Lublau zbranih črnovojniških bataljonov. V ozemlju severnovzhodno od Novega Sandeca se je pričel boj vzhodno od Nawojowke proti kavalerijski diviziji, ki je bila odposlana iz zgornje doline Dunajec čez Novi Sandec in proti neki iz karpatske bojne črte odposlani strelski brigadi.

Učinek naše operacije v vzhodni Galiciji na položaj v Karpatih ni izostal. Že več dni so odhajale močnejše sovražniške sile nazaj čez gore, da so se pomikale nato zahodno proti bojišču.

Rusi so nadaljevali tu ponoči na 11. december svoje poizkuse proti Limanovi in v dolini Lososina. Obupni sovražnikovi naporji so se izjalovili ob vztrajnosti in ob hrabrosti naših čet; lahko so se tudi zbrale za vse slučaje nove sile za našo bojno črto, ker je pričela dohajati s Poljskega došla kombinirana brigada.

Ponoči že so odbili hrabri huzarji v svojih kritjih vzhodno od Limanove, ki so si jih napravili z najpriprostejšim orodjem, več napadov za bajoneti. Zgodaj zjutraj, ko je bilo še temno, je ponovno napadel sovražnik postojanko huzarskega polka št. 9. Posamezni strelski jarki se že nahajajo v ruskih rokah, že se umikajo posamezni črnovojniški oddelki, ki se tu hrabro bojujejo, ko naskoči sovražnik polkovni poveljnik polkovnik Muhr, s samokresom v pesti, klicajoč: »Eljen a haza!« na čelu pravkar došlega pešoddelka devetega huzarskega polka, hitro izpoznavajo položaj. Z mnogimi častniki, podčastniki in huzarji, katerih imena se bodo svetila v polkovni povestnici, je dohitela drznega polkovnika v boju na nož junaška smrt; a sovražnik je bil vržen, stara postojanka se je zopet osvojila.

S čelno brigado kosiške honvedske divizije ojačena, poveljniku te divizije podmaršalu Hadfy podrejena skupina pri Limanovi, v katere sredini so se ob cesti bojevali opisani boji, je osvojila vrhove 2—3 km severnovzhodno, vzhodno in južno od Limanove, z nekim honvednim pešpolkom pa vrhe v isti razdalji od Stopnice. Z ozirom na zopetni opasen položaj se je za to skupino razvrstil iglavske pešpolk kombinirane brigade pri Limanovi, pionirji so mu hitro priredili postojanke.

Rusi so dejansko dopoldne ob obeh straneh ceste obnovili napad in prisilili naše čete, da so se umaknile na bližnje zahodno ležeče vrhove in na rob kraja Limanova. Tu se je po nastopu dveh ba-

taljonov iglavskega polka in iz oddelkov, ki so jih vzeli iz bojne črte južnovzhodno od Stopnice, trajno ustavil sovražnik.

Popoldne se je čutil nastop skupine honvedske divizije, ki je zapustila ponoči Stopnice. Pomikala se je čez težavno gorovje severnovzhodno od Zalesie do ozemlja južno od vrha Golców, da od tu zavaruje proti jugovzhodu z glavno silo napade vrh sam, s slabejšo skupino pa prostor vzhodno od vrha. Podpirana po uspešnem ognju več baterij iz okolice južnovzhodno od Stopnice in navidezno popolnoma presenetljiv napad je prodiral precej hitro naprej in je došel še ta dan do razpotja južno pri Golcōwu.

Skupina v dolini Lososina se je držala proti sovražnikovu naskoku ponoči na 11. december. Izjalovil se je tudi ponočni poizkus, da se naše, pravočasno z dvema nemškima bataljonoma ojačene čete iztisnejo iz postojank, ki so jih zavzele zahodno od vrha Kobyła. Rusi so ob tem poizkusu izgubili veliko ljudi. Posrečilo se je pa sovražniku, da je došel opoldne v dolini Lososina do 2 km proti Mlynne. Zadnji bataljon iglavskega pešpolka se je odposlal tja, da ojači polk kombinirane brigade kot nova rezerva v prostor severno-zahodno od Limanove. Sovražnik ni nadaljeval svojega napada.

V ostalih armadnih delih je potekla noč na 11. decembra mirno. Podnevi so utrjevali svoje postojanke. Na spodnji Stradomki in tudi severno od Rabe je artiljerija sama odbila posamezne sovražniške sunke.

Preostane še, da se opišejo dogodki v dolini Dunajec in na zahodnem krilu Boroevičeve armade. Kolesarski bataljon, poljska legija in oddelek Dunajec so se zbrali dopoldne pri Zabrzez in so potisnili neki kosaški polk iz Lacko nekaj kilometrov ob reki nazaj. Napad bistveno ojačenih čet proti Novemu in Staremu Sandecu je napredoval, a ni mogel prodreti, ker je tudi v tem ozemlju nastopil sovražnik z novo divizijo. Bolj proti vzhodu so se približale naše čete blizu Grybowa in Gorlice.

Izplača se, da ostanemo pri opazovanju položaja ponoči od 11. na 12. december.

Med Vislo in okolico pri Rajbrotu so dosegli Rusi s svojim protinapadom le krajevni uspeh, od nadaljnjih, brezdvomno z velikimi izgubami zvezanih sunkov niso mogli pričakovati uspeha. Dejansko so čutile tu zvezne čete, če tudi so pretrpele velike izgube vsled ponovno posrečenih napadov, ker so ujele veliko sovražnikov in ker so zaplenile veliko vojnega materiala, v svojih močnih, z močno artiljerijo podprtih postojankah, da so na boljšem,

kot sovražnik. A izjalovil se je tudi sovražnikov poizkus, da obkoli južno krilo nadvojvodove armade. Medtem ko se je naša proti vzhodu razprostrta bojna črta južno od Rajbrota branjena z junaki in ojačena vedno z novimi četami, v velikem in splošno držala, se je po grozečem napadu neke, če tudi primeroma slabe skupine, iz ozemlja južno od Limanove uvedla taktična, po prodiranju naših kolon v dolinah Dunajec, Poprad in Kamienice proti prostoru Novi Sandec operativna obkolitev, ki je ni mogel sovražnik brez nevarnosti pustiti dozoreti. Vsled teh vtisov najbrže se je na ruski strani sklenilo umikanje, in sicer predvsem tistega armadnega zbora, ki se je nahajal v posredni nevarnosti. Ker so se pričele umikati glavne sile pri Limanovi, kakor se je pozneje pokazalo, 11. decembra zvečer ali v bodoči noči, se lahko sodi, da se je odločila takrat bitka.

Odločitev se v velikih bojnih črtah in vsled močnejše odbijalne sile orožja dandanes večkrat izvede v manj dramatičnih oblikah kakor prejšnje čase, osobito če se borita po številu enakovredna sovražnika. Le polagoma se zave višje vodstvo strani, ki podleže, da se nahaja sovražnik v premoči in da je potrebno, da se izprazni prostor sovražniku. Po dnevih in tednih trajajoče napetosti in po mnogih, vedno zopet premaganih krizah večkrat navidezno podrejeni dogodek, primeroma skromna sila končno odloči, kakor dokazuje zgodovina sedanje vojske; tudi umikanju ne gre več brezpogojno nekdajna važnost, armadne dele, ki se umikajo, zakrivajo večkrat utrjene zadnje čete in ponoči se pridobi dovolj prostora med glavnimi silami in med tudi utrjenim zmagovalcem, da se lahko nemoteno in načrtoma premika in iznova razvrsti.

12. decembra, še predno je napočil dan, se je pričel napad na višino Golców, ob 7. uri 30 minut dopoldne se je zavzela. Kmalu nato se nivoje dvomilo, da se sovražnik, ki se je boril pri Limanovi, na celji črti umika.

Brez odmora se je ukazalo, naj se sovražnik zasleduje. Naše čete so došle 12. decembra južno od Locsina v smereh Novi Sandec, Dabrowa in Zbyszyszco do ene ure hoda od Dunajca. Nekaj se bolj naprej potisnjeni oddelek z jezdečo artiljerijo je obstrlejeval neko sovražnikovo kolono vseh vrst orožja, ki se je umikala ob desnem bregu reke čez Dobrawo proti severu.

Sovražnik je porušil mostove pri Novem Sandecu. Odposlane patrolje, ki naj najdejo stik s skupino Szurmaj, so se prepeljale zvečer čez reko in so prišle v mesto isti čas, ko so došle v mesto z vzhoda naše prednje čete. Tako se je ob-

novila zveza med obema zmagovitimi armadami in se je zopet zaključila naša bojna črta.

Umikalno pomikanje, ki je je pričelo sovražnikovo južno krilo, se je še 12. decembra razširilo na vse oddelke, ki so stali južno od Lososina. Severno od doline, kakor tudi proti bojni črti Nemcev so nadaljevali Rusi še ta dan svoje silovite sunke pač zato, da zaposlujejo naše sile in da olajšajo umikanje svojih južnih bojnih skupin.

Dne 14. decembra zvečer so prišla notranja krila zasledujočih armad do pokrajine Czchow, torej v zelo grozljivo bližino ceste Bochnia—Tarnow, glavni sovražnikovi umikalni črti. A grozeči nevarnosti se je umaknil tudi tu sovražnik s pravočasnim umikanjem.

Naša zmagà pri Limanovi—Lapanowu je omajala zdaj nevzdržljivo južno poljsko rusko črto in v zvezi z istočasnim zmagovitim napadom severnega nemškega krila vso njih silo.

17. decembra je doseglo naše preganjanje spodnji Dunajec in ozemlje južno-zahodno od Tuchōwa; tu je obnovljeni, trdovratni odpor ustavil nadaljnje prodiranje. Naše sile, ki so ta čas prodrle čez kotle pri Krosnu, Jaslu in Grlicu, se sicer niso mogle tu vzdržati proti premočni sovražnikovi protiofenzivi; a bistvenih uspehov tudi Rusi v karpatski fronti niso mogli več doseči.

Zmaga pri Limanovi je potisnila sovražnika v zahodni Galiciji nad 50 km (razdalja Ljubljana—Radovljica) nazaj. Veliko, tudi gospodarsko važno ozemlje je zopet v naših rokah; trdnjava Krakow je oproščena od vsake nevarnosti; najboga-tejši del Poljske je zaseden po zaveznikih.

V bitki Limanova—Lapanow in med zasledovanjem je bilo, kakor znano, ujetih nad 30.000 Rusov. Krvave izgube so bile velike na obeh straneh.

A ne na številu izgub, a tudi na lastni pridobitvi zemlje se velikost uspeha ne more meriti. Važnost decemberske zmage obstoji v tem, da se doseže odločilna premoč nad sovražnikovo armado. Po hrabrosti in vztrajnosti svojih armad doseženo premoč bodo znali zavezniki obdržati in izkoristiti.

Naj te vrste, če tudi obsegajo le mal in površen oddelek iz zdaj že pol leta trajajoče vojske, prispevajo, da se povsod pravilno ceni naše delo na bojišču in da se ojači brezpogojno zaupanje v bodočnost, kar itak upa cela monarhija. Kakor v opisani decemski bitki, se bodo znale naše čete in v bodoče vojskovati in umirati, dokler se ne izvojuje končna zmaga in ž njo časten, trajen mir.

Naša mornarica.

Ko so bili mednarodni odnosi še taki, da se je nahajalo na Dunaju še angleško poslaništvo, je neki njegov vojaški attaché laskavo priznal: »Mornarica »Avstro-Ogrske monarhije je naravnost izvrstna, njena vojna mornarica je najboljša na svetu.«

Čeprav smo o sposobnosti naše mornarice prepričani, vendar bi se nam morala ta izjava zdeti malo prelaskava, kajti naše ozemlje je tako, da nismo polagali ravno prevelike važnosti na mornarico.

Ali Albionove sinove ni nasproti drugim narodom nikoli mučila prevelika prijaznost in ko je neki od njih podal tako izjavo, ni to storil brez pravega prepričanja. To so nam od takrat dokazala dejstva, kakor tudi nova priznanja, ki so tem več vredna, ki že ne prihajajo iz ust prijaznih članov poslaništva, ampak iz francoskega in angleškega, torej nam sovražnega vira.

Kaj torej piše pariški »Le Matin« z dne 10. januarja pod naslovom: »Nos mariens en Adriatique«:

»Na Jadranskem morju se vrši vojska najbolj skrivnostno. Povsod, kjer globočina vode dopušča, je morje polno min, ki nam napravljajo zelo veliko škodo. Na Jadranskem morju se nahajajo izredno drzni podmorski čolni. Ti so se nekaj časa nahajali v okolici Kotorja, dokler se niso podali nekega lepega dne daleč ven, kjer so nam pokvarili neko našo oklopnico.

Mi polagamo na tem morju mnogo več na kocko kakor pa Angleži v severnih vodah. Angleži imajo lahke majhne križarke, ki so za blokado pripravne. Njihove oklopnice morejo dolgo ostati v lukah, dočim mi nimamo druge luke razen Malte, ki je pa zelo daleč in nimamo tudi majhnih križark.

Ze več kakor pet mesecev se mučimo brez vsakega uspeha. Vedno moramo na morju nakladati premog, živež, vodo in druge reči, kar nam pripeljejo parniki. Vedno moramo biti na preži in iskati podnevi periskop podmorskega čolna, a ponoči konture topničark. Kako si že želimo bitko, pravo bitko, kjer bi videli sovražnika in se z enakim orožjem borili. Želeli bi si odprto bitko,

v kateri bi mogli manevrirati in vsiliti sovražniku našo voljo, kratko, v kateri bi mogli delati. Naravnost željno smo se pripravljali na to bitko, pripravljeni smo, da se spopademo tudi z mnogo močnejšim sovražnikom, ali kar bi bilo treba, ne vemo, kaj naj s to silo počnemo...«

Londonski »Times« pa z dne 11. januarja pišejo pod naslovom: »French fleet in the Adriatic« sledeče:

»Neuspehi francoske mornarice na Jadranskem morju se morejo samo na ta način razlagati, ker brani francoska mornarica obalo Črne gore, ne da bi imela pomorsko operacijsko bazo. Francosko pomorsko vodstvo je mislilo, da bo jadransko brodovje moglo osvojiti kotorsko luko in jo napraviti za operacijsko bazo, ali do zavzetja Kotorja ni prišlo. Junaški odpor te luke je presenečenje te vojske. The glorious resistance of this port constitutes one of the surprises in this war — tako pišejo »Times« doslovno. Splošno se je mislilo, da Kotorja ni mogoče braniti, ker nad njim popolnoma dominira Lovčen. Med tem pa se je pokazalo, da bombardiranje z Lovčena ni doseglo zaželenega uspeha in so zato tamonje topniške utrdbe že tudi izpraznili. Vsled pomanjkanja operacijske baze je bila francoska mornarica izpostavljena napadom avstro-ogrskih torpedovk in podmorskih čolnov ter se ve, da je torpedo podmorskega čolna »U XII.« zadel neko francosko ladjo.«

Tako torej tarnajo zavezniki vsled svoje slabosti pred našo avstrijsko mornarico.

Slovenski frančiškan v vojnem ujetništvu na Malli.

P. Adolf Čadež, frančiškan kranjske provincije, ki je bil misijonar za Slovence v Kajiri (Egipt), piše iz angleškega ujetništva na Malli.

Od 26. novembra sem vojni ujetnik na Malli in živim v Verdala kasarni. Z menoj je tudi nemški kurat iz Aleksandrije P. Narcis Beckschäfer iz saksonske provincije na Nemškem. Razun naju ni drugega duhovnika ali redovnika v ujetništvu. Zdrav sem in raz-

merno se mi dobro godi; seveda da bi mogel sv. mašo darovati ni misliti. Obrnil sem se na tukajšnjega provicijala in na nadškofa na Malli, da bi me spravila v kak samostan. Da sem tukaj, sem tudi P. generalu v Rim sporočil. Ako mi boste pisali, pišite nemško in sicer z latinskimi črkami, sicer se sme tudi angleško, francosko, laško ali špansko pisati. Od vojske pisati ni dovoljeno. Moj naslov je: Rev. Father Adolf (John) Čadež, Prisoner of War, Verdala Barracks, Room N. 6. (Malli).

V vojne in življenja Soli.

Da Bog Ljubljancana ne zapusti, pričata naslednji dve pismi bivšega kolarskega mojstra in posestnika Franca Anžiča, ki se kot črnovojnik bori na južnem bojišču in je bil že o Božiču povišan za narednika, sedaj je bil pa odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda. I. pismo ženi z dne 30. januarja 1915 slove:

Draga moja žena! Včeraj sem dobil pismo mojega Mirka, ki me je neizrečeno razveselilo; pisal je jako lepo in čisto pristrčno. Hvala Ti, draga Marija, za trud in Bog Ti povrni!

Danes je bil vesel dan zame, in upam, da se boš tudi Ti veselila časti, ki mi jo je dobri Bog naklonil. Predlagan sem namreč zopet v novo povišanje in podelejna mi je srebrna hrabrostna svetinja I. razreda. Z njo je zvezana tudi gmotna korist, ker daje pravico do dosmrtna nagrade po 15 K na mesec. Povem odkrito, da nisem nikdar mislil, da bi kaj takega dosegel, kajti hrabri so bili vsi in ni vselej in vsakemu dana prilika, da bi se posebej izkazal. Le Božji previdnosti se imam zahvaliti, da bom med drugimi junaki tudi jaz odlikovan. V prihodnjih dneh nam bodo slovesno pripeli svetinje in cel polk bo defilirai mimo nas odlikovancev. In ko bom videl korakati mimo nas junake iz tolikih bojev, bodo moje misli pohitele k Tebi in mojim malim, da boste tudi Vi v duhu deležni moje časti in mojega veselja. Ako bo potrjeno tudi moje povišanje v službi, potem Ti bom lahko olajšal hude skrbi za vsakdanji kruh. Torej vidiš, draga Marija, le nič ne obupaj, ker za dežjem vedno solnce

posije. Zato ne mrmrajmo, kadar nam Bog pošilja križe in težave; On že ve kaj dela in kaj je najbolje za nas. In ako me morda zadene sovražna krogla ter bom tu doli našel večni počitek poleg toliko drugih junakov — ne obupaj! Bog Vas ne bo nikdar zapustil, samo neomahljivo zaupajte Vanj. Ako se pa zopet srečno povrnem k Vam, upam, da ne bomo več pomanjkanja trpeli in bomo srečno zopet skupaj živeli.

Draga, Ti veš, koliko britkega sem prestal v zadnjih letih, in žal, tudi Ti si v polni meri bila iz keliha trpljenja, največ seveda radi moje krivde. Toda priznati mi moraš, da se nisem dal ukloniti in da sem junaško sprejel in nosil vse trpljenje in britkosti. Le ko sem šel v Bosno iskat zaslužka in bil tako krvavo prevaran v svojih nadah, se me je bila polastila neskončna britkost. Ustavil sem se na mostu in zrl v derečo reko ter vzklilnil: »O reka, kakor si globoka, moje bolesti in tuge ne boš mogla utopiti, ako skočim vate, in vrgla me boš živega nazaj na breg!« In moj obup je rastel in britkost srca je bila tako strašna, da mi ni bilo več strpeti... V tistem hipu mi je stopila pred oči Tvoja in otrok podoba in kakor bi trenil, mi je odleglo, črne misli so zbežale in nova moč mi je prešinila prsi. In še tisti dan sem dobil dobro službo in sem Vam mogel zopet služiti kruh. Torej, draga žena, le pogum in trdno zaupanje v Boga, pa se vse prestane. V mislih sem vedno pri Tebi in mojih malih. Najsrčnejše pozdrave Tebi in Njim; Tvoj Franc.

Svoji hčerki Miciki, ki obiskuje IV. razred v Lichtenthurnovem zavodu, pa piše:

Pradruga Micika! Naznanjam Ti, da sem Tvoje pisemce dobil. Kako sem bil vesel, da si mi vendar enkrat pisala! Piši mi večkrat, da bom še večkrat tako vesel. — Sedaj Ti pa hočem nekoliko popisati, kako je v vojni, in sicer Ti opišem le en boj, da boš vedela, v kako velikih nevarnostih se nahaja Tvoj očka in da boš tem raje in tembolj molila zanj.

Bilo je neko nedeljo v oktobru, ko je naša stotnija kot prva korakala proti nasprotniku. Jaz sem bil poveljnik II. čete in sem se nahajal v vojni črti

na levem krilu stotnije. Ko med korakanjem zapazimo sovražne postojanke, pošlje poveljnik bataljona malo patrolo na levo stran. Tisti hip se z grica, na katerem je imel sovražnik strelske jake in utrdbe, vsuje na nas silna toča krogel. Vržemo se na tla in začnemo enako ljuto streljati. Nato se zopet dvignemo in gremo v najhujšem ognju naprej. Nato se zopet vržemo na tla. Popoldne ob 4. uri dobimo povelje, da z bajonetom naskočimo utrdbe. Draga Micika, ko bi Ti vedela, kako mi je tedaj bilo pri srcu! Videl sem Vas v duhu in mislil, kaj bo z Vami, ako padem, kajti da bo mnogo mrtvih, je lahko vsak vedel. Toda to je trajalo le trenutek. Priporočim se Bogu, stisnem puško in zobe, skočim kvišku in dam vojakom povelje: Fantje, naprej! Spustim se v teku naprej — tedaj pa se zgodi nekaj groznega. Sovražnik nas je začel od strani strašno obstreljevati s topovi. Za hip se ustavim; na levo in desno padajo in se razletavajo šrapneli. Storim korak naprej. Tedaj pa udari ravno pred mano nov šrapnel in se razpoči. Obstanem kakor ukopan. Zemlja, kamenje in šrapnelovi drobci me obsujejo. Ko se zopet zavem, se ogledujem, kje in kako sem ranjen, toda niti najmanjše poškodbe nisem imel. Hvaležno zdihnem k Bogu za čudovito rešitev; le korak bi bil še storil, pa bi me bil šrapnel na kose raztrgal. A tudi tako se še danes čudim, da se mi ni ničesar zgodilo, ker rani šrapnel 20 korakov naokrog. Ni bila volja božja. — Ko sem torej videl, da sem ostal nepoškodovan, pa hajd naprej v sovražne utrdbe! Srbi so pobegnili, toda drugi dan so nas speče napadli. In zopet je tik mene eksplodirala bomba, a zopet sem ostal nepoškodovan.

To je le par slučajev iz nešteti bojov in ako me več nazaj ne bo, imej to pismo za spomin na Tvojega očeta, ki Te z bojnega polja iskreno pozdravlja! Ostani pridna in zdrava! Bog s Teboj!

Črtice in slike z bojnega polja.

Narednik gorskega telefonskega oddelka št. 28, Albin Frank iz Krškega, piše svojemu bratu dne 17. januarja:

Dragi brat! Danes sem prejel vse polno pošte: Pisma od doma, Tvoje pismo in zavojček s tobakom, milom itd., dalje kaffo in pratiko in končno zaboj perila. Le tega sem posebno težko pričakoval, kajti od 4. septembra oziroma oktobra se že nisem bil preoblekel in tudi ne perila opral. Zato sem, ko sem prejel zaboj, pisma le prav površno prebral, ker se mi je mudilo, da se preoblečem. Kajti, moj ljubi brat, moje staro perilo ni bilo le umazano, marveč tudi popolnoma živo, to se pravi podomače — ušivo. Le nič se nikar ne zgražaj, da ima Tvoj brat uši, kajti imajo jih tudi gospodje častniki. Jaz jih precej časa nisem imel, a nazadnje se jim le nisem mogel ubraniti in sedaj jih je, da je joj. Ravno kar sem se popolnoma sveže preoblekel, a že čutim, kako se plazi ta zavratni sovražnik pod srajco in išče najugodnejšega mesta za svoje »operacije«. Ker zavzemajo uši tako velik delež v našem vojnem življenju, Te hočem z njimi nekoliko podrobneje seznaniti — seveda samo v besedi, a če želiš, Ti prihodnjik pošljem kak posebno lep eksemplar, mrtve, kajpak, da se boš lahko na lastne oči prepričal, da taka zverina, kadar se je na stotine zbere na človeku, ni karsibodi.

Torej, da veš, uši imamo tukaj 6 vrst, in sicer žive vse te vrste skupaj na vsakem izmed nas. Prve so velike in debele, približno 5 mm dolge in bele barve; druge so popolnoma črne in srednje velikosti; tretje so kot morska zvezda in imajo na hrbtu nekaj križ; četrte so bele in dolge in se zvijajo kakor kače; pete so popolnoma rdeče: celo truplo, glava, noge in roke — vse je rdeče; šeste so pa normalno velike, na sredi hrbta pa imajo rdečo piko. To bi bile torej razne vrste uši, toda tudi lov nanje je različen. Prvi način je ta, da se kar enostavno seže pod srajco, pritisne kazalec na mesto, kjer ravno najbolj šegače, pomaga s palcem in privleče na beli dan najmanj tri naenkrat. Drugič se lovijo uši tako, da se do nagega slečes in se z nohti spraviš nad zajedalke; to je v resnici »krvavo klanje« in kri ti brizga izmed nohtov na vse strani... Oprosti, to ni estetično in niti snažno, toda žal — resnica. Pri tretjem načinu se postopa sumarično: Najprej slečes hlače — ali pa srajco, kakor ti pač bolje kaže — in obesiš nad ognjem ali zakurjeno pečjo. Ušem — vsem brez razločka — postaja vroče ter se umaknejo proti vrhu, kjer je manjša vročina; no, in tedaj se vzame žlica pa se postrgajo na ogenj.

Tako, sedaj sem se znesel nad uši, ki delajo vojakom v vojni toliko preglavic, in še-le sedaj sem se spomnil, da se še nič zahvalil nisem za poslano stvar. Torej: srčna hvala vsem skupaj in Bog plačaj!

Sedaj naj Ti pa še malo opišem, kako drugače živim. Spimo navadno v hišah, včasih pa tudi v kritjih, a to le redkokdaj. Kaj pa je to: kritje? Kritje je lahko debelo drevo ali kup zemlje ali velika skala itd.; toda naša kritja so globoko v zemlji: 2 m globoke, 3 m široke in približno 10 m dolge jame, ki nam jih izkopljejo pionirji. Jama je pokrita z debelimi vejami ali hlodi in ob vhodu se nahaja takomenovana peč. Tu smo varni pred vsako kroglo, samo pred granatami ne.

Vprašaj me, kako da sem Rusom ušel? Vest, da sem bil ujet, ni bila resnična, pač pa bi bil kmalu ujet cel naš oddelček. To je bilo tako: Šli smo v neko vas; pri tem nas je pa vodnik zapeljal in je bilo že pol oddelka za sovražnikovo vrsto. Rusi so začeli streljati in tudi mi nismo rok križem držali; a položaj je bil izgubljen in zato smo se skušali rešiti z begom. Na begu sem srečno ujel tri konje: svojega in dva druga, ki sem ju prepustil lastnikoma. Bila sva dva, s katerim sva se zmenila, da drug drugega ne zapustiva, pa naj se zgodi karkoli. Bil sem tako izmučen, da sem v prsih čutil, kako mi vre kri in sili v usta. Konj, ki je bil od silnega bega istotako izmučen, se mi ustavi sredi hriba in ne more več dalje. Sklenil sem, da zveste živali ne zapustim. Začel sem moliti, da bi ljubi Bog dal konju novih moči, da bi mogel dalje; začel sem štirinogatega tovariša gladiti in mu rekel: »Ljubi moj konjič! Nič ne maraj, ne boš ne ostal sam tukaj, marveč moraš z menoj. Zvesto si prenašal z mano hudo in dobro in mi nosil prtljago, sedaj te pa tudi jaz ne bom zapustil.« Pustil sem ga, da bi si nekoliko odpohil, in mislil, da bo šel potem zopet dalje. Toda vse zaman; žival se ni hotela nikamor ganiti. Bila je mesečna noč; stali smo sredi hriba. Za namy so pokali strelji, krog ušes so nam žvižgale krogel in po gozdu je pod dirjajočimi konjskimi kopiti pokalo vejevje. Tako smo stali kakih 10 minut. Medtem mi je prišlo na misel to-le: Doslej nisem svojega konja še nikdar udaril; kaj pa če bi sedaj poskusil, morda bi pa pomagalo. Res, da se mi je smilila žival, a sila je sila. Pripravili smo se na korak in prijatelj ošvrkne mojega konja. In, res — žival je začela iti. Hvala Bogu! Ko pridemo na vrh hriba, sta nas že pričakovala polkovnik in stotnik. Na vprašanje, kje so drugi in kaj sem rešil iz boja, sem rekel: Tukaj-le je moj konj, ki sem ga bil med begom ujel, drugi ne vem, kje so. Nato sem se zgrudil in kri mi je silila na usta. Moj konj je stopil k meni in me začel vohati kot v zahvalo, da sem ga rešil. Ko sem si malo oddahnil, sem vstal in dobil povelje, naj se vrnem v vas, kjer smo bili popoldne. Bilo je 2. novembra krog 6. ure zvečer.

Sedaj pa nekaj prav resnega. Dobro veš, kakšno je bilo do vojne moje življenje. Povem Ti, da bo poslej drugačno, kakor sem tudi jaz v vojni postal drugačen. Tu sem spoznal, kaj je vera in kaj božja pomoč v sili. Neštetokrat sem bil v smrtni nevarnosti in v strašnih stiskah, a goreča in zaupna molitev k Bogu mi je vselej prinesla pomoč in me doslej obvarovala vsake nesreče. Ljubi Bog mi pomagaj tudi v bodoče!

V odlikovanje smo predlagani, a doslej še ni odgovora.

Pišes mi, kako grozne stvari se čitajo v časnikih o prizorih na bojnem polju. Naj Ti še jaz kaj povem. Bilo je nekega dne v starem letu, ko smo dobili povelje, da se s postajo preselimo v vas, v kateri je ravno kar minila bitka. Tu so ležali na cesti celi kupi mrtvih, da smo morali iti čeznje in potem dobiti ljudi, da so mrtvece spravili s poti; naložili so jih na vozove in speljali na pokopališče. Kakšna razmesarjena trupla, koliko krvi in vsepovsod raztrosene vojaške čepice, orožje itd. Nimaš pojma, kako strahovito učinkujejo naše težke havbice; vsaka njihova krogla, kamor prileti, pokosi in uniči vse 30 m na široko. Naj Ti opišem, kar sem sam videl. Naši topovi so pregnali Ruse z neke postojanke; v divjem begu so bežali. Takoj smo hiteli na mesto, kjer je preje stala ruska baterija in kamor je bila udarila krogla iz ene naših težkih havbic. Nudil se nam je strašen prizor. En ruski top je bil popolnoma razstreljen; krog in krog so pa ležali koščki raztrganih vojakov, in sicer so bili posamezni koščki tako majhni, da se ni dalo dognati, kateremu delu telesa so pripadali. Tu je ležalo tudi šest konj, ki so bili vpreženi in ravno pripravljene k odhodu. Sprednja dva konja sta bila tako raztrgana in zmečkana, da se

je v tej tvari komaj poznalo, da sta bila to konja. Od srednjega para konj je ostal le sprednji del, zadnjemu paru pa je manjkalo glav in enemu konju tudi nog. Od vojaka, ki je bil na prvem konju, smo našli le polovico trupla, od vojaka, ki je jezdil na sredi, le eno nogo, zadnji vojak pa je imel obraz popolnoma zmečkan in razmesarjen, levo roko in del telesa mu je odtrgalo. Pa saj se ne dá popisati. Le nekaj naj še omenim. Kakih 30 korakov od tega mesta smo našli ruskega polkovnika; ležal je na hrbtu in ni bil videti popolnoma nič poškodovan, le skozi nos mu je priteklo nekaj krvi. V eni roki je držal rokavice in neprižgano smodko, zraven njega je ležala čepica in zemljevid. Tako je našel hipoma smrt. To so strašne stvari, a tudi takim prizorom se človek privadi. Vendar naj vsak Boga zahvali, če mu jih ni treba gledati.

Zdrav sem, hvala Bogu. Še enkrat srčna hvala za poslano in piši mi kmalu zopet. Pozdravlja Te in v duhu poljubljaj Tvoj brat Albin.

Staršem pa piše narednik Frank med drugim: »Naj Vam opišem, kako sem preživel sveti večer. Bili smo v neki ogrski vasi. Ravno o Božiču sem bil radi zobobola močno otečen v obrazu. Ko se je približal večer — sveti večer, mi pravi gospod podpolkovnik: »Frank, Vi ste otečeni in zato ne morete peti, boste pa ta čas, ko bomo mi obhajali božičnico ob božičnem drevescu, opravljali službo pri telefonu, kasneje pa Vas pridem iskat, da boste tudi Vi videli drevesce.« Tako je tudi bilo. Podpolkovnik me res pride povabit, naj grem z njim v božično sobo. Šel sem, in ko prideva v sobo — ni bilo ničesar več. Tedaj mi pravi podpolkovnik s solzami v očeh: »Ljubi moj Frank! Rad bi Vam bil pokazal, kako smo slavili sveti večer, a sedaj so že vse pospravili.« Potem je vzel iz žepa podobico, ki jo je dobil od doma, in ki je predstavljala Jezusčka v jaslicah, ob strani pa Jožefa in Marijo in mi rekel ves v solzah: »Tu na sredo mize sem bil postavil to podobico, okrog nje prižgal sveče, vmes so bile smrekove vejice in tu zraven darovi. S stropa sredi sobe je viselo malo božično drevesce s štirimi svečami. Vsi smo poklekali in jaz sem naprej odmolil molitev za vojake na bojnem polju. Potem smo zmolili očenaš in zapeli »Sveta noč« in cesarsko pesem.« In ni vedel, kako bi me potolažil; vsekakor je bilo njemu huje nego meni, ki sem se tolažil z mislijo, da je eden pač moral opravljati službo, ko so bili drugi pri božičnici. Zakaj ne ravno jaz, zakaj bi moral biti kdo drugi, tako sem se tolažil. Torej tak je bil moj sveti večer.

Prisrčno se Vam zahvaljujem za vse poslano stvari in da tako zame skrbite. Denarja ne potrebujem, ker sem z obleko in z vsem preskrbljen. Tudi zdrav sem zopet, hvala Bogu. Sprejmite srčne pozdrave in poljube od Vašega hvaležnega sina Albina.

Zobna krema

KALODONT
Ustna voda

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarabon in Mihael Kastner.

Francosko žganje

z mentolom, steklenica po 50 vin., proti revmatizmu, glavobolu, protinu itd. razpošilja po povzetju

Osvald Dobeic

Ljubljana, Martinova cesta 15.

Preprodajalci dobe popust.

Mesečna soba

lepo meblovana se takoj odda. Razgled na cesto. — Več se izve pri Ign. Žargi, Sv. Petra cesta št. 3 v trgovini. 283 3

Vsake vrste kurjava!
Trboveljski premog,
bukova drva in premog

proda po najnižjih cenah na dom postavljeno

St. & C. Tauzher
Dunajska cesta št. 47.

Odlikovan na razstavi v Radoljici leta 1904 s častno diplomom in svetinjo I. vrste.

BRINJEVEC

najfinije vrste posebne pripomočnice proti kuznim boleznim, se dobi pri Gabrijelu Eržen, Zapuže pošta Begunje pri Lescah, Krenjsko.

Za pristnost se jamči. Cene zmerne.

3167

Takoj se da v najem

248

2 elegantnih stanovanj

na solčni legi, vsako obstoječe iz 4 sob, predsobe, kopalnice, kuhinje in z vsemi pritliklinami, 1 podprtično stanovanje, obstoječe iz 2 sob in pritliklin. Naslov se izve v upravnistvu tega lista pod št. 248.

Sprejme se takoj dobra

prodajalka

z večletno prakso, v večjo trgovino na Dolenji skem. Prednost imajo take, katere so na dežel. uslužbene. — Ravnotam se sprejme močan

deček

poštenih starišev, kateri ima veselje do trgo vine, v poduk pod ugodnimi pogoji. Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod št. 204. (Znamka za odgovor!) 204

Parno barvarstvo
ter kemično čiščenje in
:: snaženje oblek. ::
Apretura sukna.

Jos. Reich

Poljanski nasip — Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Selenburgova ulica št. 3.

:: Posrežba točna. Solidne cene. ::